

ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Pre ent

Prevent
Gender based violence &
violence against Children

Με τη συγχρηματοδότηση:

CITIZENS, EQUALITY, RIGHTS AND VALUES
PROGRAMME (CERV) - DAPHNE

ΜΑΪΟΣ 2024

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΛΛΑΓΩΝ			
Έκδοση	Ημερομηνία Δημοσίευσης	Αλλαγή	Σελίδα
1.0	04/06/2024	Αρχική εκδοχή εντύπου	
2.0	08/07/2024	Προσθήκη υποσημείωσης 5 για τον ορισμό του παιδιού στο πλαίσιο του Προγράμματος Prevent.	13
3.0	10/09/2024	Ενημέρωση πίνακα για τα κόστη ταξιδιού για αεροπορικά, σιδηροδρομικά και συνδυασμένα αεροπορικά/ σιδηροδρομικά ταξίδια στην Ελλάδα και την Κυπριακή Δημοκρατία.	30 - 32

Περιεχόμενα

1. Περιγραφή του προγράμματος	5
1.1. Το πρόγραμμα PREVENT.....	5
2. Ανάπτυξη Ικανοτήτων (Capacity Building).....	6
3. Διάρκεια Έργων	7
4. Τοποθεσία Έργων	7
5. Ύψος Επιχορήγησης Έργων.....	7
6. Επιλέξιμοι τύποι δράσεων-Πακέτα Εργασίας (Work Packages).....	8
6.1. Γενικές προδιαγραφές.....	8
6.2. Πακέτο Εργασίας 1 – Διαχείριση Έργου	8
6.3. Πακέτο Εργασίας 2 – Αποτέλεσμα 1 (1 ^η Θεματική) ή Αποτέλεσμα 2 (2 ^η Θεματική)	9
6.4. Πακέτο Εργασίας 3 – Πλάνο Επικοινωνίας/Διάχυσης	11
7. Ενσωμάτωση της Ισότητας των Φύλων και της Μη Διακριτικής Μεταχείρισης	12
8. Πολιτική Παιδικής Προστασίας	13
9. Συνεργασίες.....	14
10. Διοικητικά Κριτήρια και Κριτήρια Επιλεξιμότητας	14
10.1. Διοικητικά Κριτήρια	15
10.2. Κριτήρια Επιλεξιμότητας	15
10.2.1. Επιλέξιμοι Φορείς Υλοποίησης Έργων και Επιλέξιμοι Εταίροι	15
10.2.2. Επιλέξιμες Αιτήσεις	17
11. Προϋπολογισμός και Επιλέξιμες δαπάνες	17
11.1. Γενικές Αρχές και πληροφορίες.....	17
11.2. Προϋπολογισμός έργου	18
11.3. Επιλέξιμες δαπάνες.....	18
11.3.1. Άμεσες Δαπάνες	18
11.3.2. Έμμεσες Δαπάνες	20
11.3.3. Εξαιρούμενες Δαπάνες.....	20
12. Διαδικασία Υποβολής Αιτήσεων	20
13. Προθεσμία Υποβολής Αιτήσεων	23
14. Διαδικασία Επιλογής Έργων	23
14.1. Διοικητικός Έλεγχος και Έλεγχος Επιλεξιμότητας της Αίτησης	23
14.2. Αξιολόγηση Αιτήσεων και Έλεγχος Επιλεξιμότητας του Υποψήφιου Φορέα Υλοποίησης και του Εταίρου (αν υπάρχει).....	24
14.3. Κριτήρια Αξιολόγησης	25
14.4. Τελική Επιλογή Έργων	26
14.5. Συμβάσεις Επιχορήγησης Έργων.....	26

15. Παρακολούθηση Έργων	27
15.1. Εκθέσεις προόδου έργου	27
16. Πληρωμές	27
17. Παρατυπίες και Κίνδυνοι	28
18. Μηχανισμός Καταγγελιών - Παραπόνων	29
19. Στοιχεία Επικοινωνίας	29
20. Προστασία Προσωπικών Δεδομένων.....	29
Παράρτημα 1 – Έξοδα Ταξιδιών	30
Παράρτημα 2 - Ποσοστά Απόσβεσης σε Δαπάνες Αγοράς Εξοπλισμού (Για Κυπριακή Δημοκρατία)	33

1. Περιγραφή του προγράμματος

1.1. Το πρόγραμμα PREVENT

Το πρόγραμμα “Preventing gender-based violence and violence against children” (PREVENT) έχει ως στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας και της βίας κατά των παιδιών, μέσω της στήριξης Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην **Ελλάδα** και στην **Κύπρο** που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς, καθώς και μέσω της ενίσχυσης των γνώσεων, των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους.¹

Το PREVENT συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV) το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ με συνολικό ποσό επιχορήγησης €2.3 εκ.

Συντονιστής του PREVENT είναι το [Ίδρυμα Μποδοσάκη](#) (Ελλάδα), σε σύμπραξη με το [Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ](#) (Κύπρος).

Κατά τη διάρκεια της τριετούς υλοποίησής του, από τον Φεβρουάριο του 2024 έως τον Ιανουάριο του 2027, το PREVENT, μέσω της δημοσίευσης της Ανοιχτής Πρόσκλησης, θα επιχορηγήσει περίπου 28 έργα στην Ελλάδα και 9 έργα στην Κύπρο τα οποία θα έχουν ως στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας ή της βίας κατά των παιδιών. **Η διαθέσιμη επιχορήγηση, μέσω της Ανοιχτής Πρόσκλησης, ανέρχεται σε €1.610.000 (€1.288.000 για την Ελλάδα και €322.000 για την Κυπριακή Δημοκρατία).**

Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα προσφέρει 90 ώρες κατάρτισης, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων και επαγγελματικής υποστήριξης, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ΟΚοιΠ στην Ελλάδα και την Κύπρο, για την προώθηση της οργανωσιακής τους ανάπτυξης και της βιωσιμότητάς τους.

Οι κύριες/-οι ωφελούμενες/-οι του προγράμματος μέσω της επιχορήγησης των ΟΚοιΠ θα είναι θύματα και μάρτυρες έμφυλης βίας (ιδιαίτερα γυναίκες² και κορίτσια), παιδιά θύματα και μάρτυρες βίας, επαγγελματίες πρώτης γραμμής και ΟΚοιΠ στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Το πρόγραμμα θα ωφελήσει επίσης υπεύθυνες/-ους χάραξης πολιτικής, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, τα μέσα ενημέρωσης, το ευρύ κοινό και τις εθνικές αρχές.

Στο πλαίσιο του προγράμματος PREVENT έχει ανακοινωθεί μία (1) Ανοιχτή Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με θέμα «**Πρόληψη και Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας και της Βίας κατά των Παιδιών**» η οποία επικεντρώνεται στις **δύο (2)** παρακάτω θεματικές/αποτελέσματα:

- **1^η Θεματική/Αποτέλεσμα:** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας»
- **2^η Θεματική/Αποτέλεσμα:** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Παιδιών»

¹Το κανονιστικό πλαίσιο για το εν λόγω πρόγραμμα χρηματοδότησης της Ε.Ε. προβλέπεται στον Κανονισμό 2018/1046 (δημοσιονομικός κανονισμός της Ε.Ε.) και στη βασική πράξη (κανονισμός CERV 2021/692).

² Σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων 2020-2025, το παρόν πρόγραμμα αναφέρεται τόσο στις γυναίκες όσο και στους άνδρες σε όλη τους την ποικιλομορφία, κατανοώντας ότι πρόκειται για ετερογενείς κατηγορίες μεταξύ άλλων σε σχέση με το φύλο, την ταυτότητα φύλου, την έκφραση φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου.

Ανοιχτή Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος	Θεματικές/ Αποτελέσματα	Ημερομηνία έναρξης υποβολής αιτήσεων	Συνολικό διαθέσιμο ποσό επιχορήγησης	Ελάχιστο και μέγιστο ποσό επιχορήγησης σε Ευρώ	Ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια σε μήνες
«Πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας και της βίας κατά των παιδιών»	<p>1^η Θεματική/ αποτέλεσμα: «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας»</p> <p>ή</p> <p>2^η Θεματική/ αποτέλεσμα: «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Παιδιών»</p>	05/06/2024	<p>€1.610.000</p> <p>€1.288.000 (για την Ελλάδα)</p> <p>€322.000 (για την Κυπριακή Δημοκρατία)</p>	Το ελάχιστο ποσό επιχορήγησης είναι €20.000 και το μέγιστο ποσό επιχορήγησης είναι €60.000 ανά έργο.	Η ελάχιστη διάρκεια των έργων είναι έξι (6) μήνες και η μέγιστη διάρκεια των έργων είναι δώδεκα (12) μήνες.

Κάθε Οργάνωση μπορεί να υποβάλει μόνο μία (1) αίτηση στην Ανοιχτή Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε μία από τις δύο θεματικές, είτε ως φορέας υλοποίησης έργου είτε ως εταίρος.

2. Ανάπτυξη Ικανοτήτων (Capacity Building)

Το πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων θα παρέχει στις επιχορηγούμενες οργανώσεις στην Ελλάδα και την Κυπριακή Δημοκρατία ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών ανάπτυξης ικανοτήτων. Το πρόγραμμα θα συντονίζεται από το Social Dynamo, το NGO Hub του Ιδρύματος Μποδοσάκη, σε συνεργασία με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ. Ο σκοπός της ανάπτυξης ικανοτήτων των οργανώσεων είναι η αύξηση της αποτελεσματικότητας και του κοινωνικού αντικτύπου τους, η επίτευξη των στόχων τους και η ενίσχυση της βιωσιμότητάς τους σε βάθος χρόνου.

Το πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων θα ξεκινήσει με την υποστήριξη των οργανώσεων που ενδιαφέρονται να υποβάλλουν πρόταση χρηματοδότησης στο εν λόγω πρόγραμμα, για το σχεδιασμό των έργων τους μέσω εργαστηρίων υποβολής αιτήσεων, καθώς και μια εκπαίδευση σχετική με την ανάπτυξη πολιτικής παιδικής προστασίας. Περισσότερες πληροφορίες για τα εργαστήρια και την εκπαίδευση, αλλά και την εγγραφή σε αυτά είναι διαθέσιμες [στην ιστοσελίδα προγράμματος](#).

Το πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων θα συνεχίσει με την παροχή εκπαιδευτικών εργαστηρίων προς τους επιχορηγούμενους φορείς για την οργανωσιακή ανάπτυξη, και θεματικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τους νόμους της Ε.Ε. σχετικά με την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας, καθώς και με την προστασία των παιδιών και τις πολιτικές προστασίας αυτών. Παράλληλα, θα προσφερθούν υπηρεσίες επαγγελματικής υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένων της ομαδικής καθοδήγησης (team mentoring), της καθοδήγησης στελεχών (executive coaching), της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών σε νομικά και φορολογικά ζητήματα καθώς και στοχευμένες δράσεις δικτύωσης.

Για τις επιχορηγούμενες ΟΚοιΠ, οι δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων διακρίνονται σε προαιρετικές και υποχρεωτικές. Υποχρεωτικές δράσεις είναι οι παρακάτω:

- Συμπλήρωση του Χάρτη Ικανοτήτων (<https://www.ngocapacitymap.gr/>)
- Συμμετοχή σε τουλάχιστον 3 από τα εκπαιδευτικά εργαστήρια που θα προσφερθούν στο πλαίσιο του 40ωρου προγράμματος εκπαιδευτικών εργαστηρίων για θέματα οργανωσιακής ανάπτυξης
- Συμμετοχή στα θεματικά εκπαιδευτικά σεμινάρια, συνολικής διάρκειας 12 ωρών, σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο της Ε.Ε.

3. Διάρκεια Έργων

Η **ελάχιστη** διάρκεια των επιχορηγούμενων έργων είναι έξι (6) μήνες και η **μέγιστη** διάρκεια των έργων είναι δώδεκα (12) μήνες, με δυνατότητα παράτασης έως και δύο επιπλέον μηνών (κατόπιν εξέτασης και έγκρισης από την Διεύθυνση του Προγράμματος, μόνο για ειδικές περιστάσεις και χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού του έργου).

Η διάρκεια των έργων καθώς και οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης θα καθορίζονται στη σύμβαση επιχορήγησης του εκάστοτε έργου. Τα έργα αναμένεται να ξεκινήσουν τον Απρίλιο-Μάιο του 2025.

4. Τοποθεσία Έργων

Οι αιτήσεις των έργων που υποβάλλονται από Οργανώσεις στην Ελλάδα πρέπει να περιλαμβάνουν δράσεις που θα υλοποιηθούν αποκλειστικά στην Ελλάδα και οι αιτήσεις των έργων που υποβάλλονται από Οργανώσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να περιλαμβάνουν δράσεις που θα υλοποιηθούν αποκλειστικά στην Κυπριακή Δημοκρατία³.

Στα κριτήρια αξιολόγησης δίδονται δέκα (10) βαθμοί σε Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που εδρεύουν σε αγροτικές ή / και απομακρυσμένες⁴ περιοχές.

5. Ύψος Επιχορήγησης Έργων

Το **ελάχιστο** ποσό επιχορήγησης είναι €20.000 και το **μέγιστο** ποσό επιχορήγησης είναι €60.000 ανά έργο.

Ο προϋπολογισμός θα περιλαμβάνει και θα προβλέπει κόστη τόσο από τον υποψήφιο φορέα υλοποίησης όσο και από τον εταίρο (εάν υπάρχει). Το ποσοστό και το ποσό επιχορήγησης του εταίρου πρέπει να προσδιορίζεται ξεχωριστά στον προϋπολογισμό του έργου.

Για την σύνταξη του προϋπολογισμού, οι οργανώσεις πρέπει να χρησιμοποιήσουν το υπόδειγμα που διατίθεται [στην ιστοσελίδα](#) του προγράμματος.

Η επιχορήγηση των επιλεγμένων έργων θα δοθεί υπό τη μορφή εφάπαξ ποσών (lump sums) ακολουθώντας τις διαδικασίες και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μείωση

³ Σε περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

⁴ Για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος, στην Ελλάδα όλες οι περιοχές θεωρούνται ως αγροτικές ή / και απομακρυσμένες εκτός από τις ακόλουθες: Όλοι οι δήμοι του νομού Αττικής (εκτός των νήσων) και όλοι οι δήμοι του νομού Θεσσαλονίκης.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, όλες οι περιοχές θεωρούνται ως αγροτικές ή / και απομακρυσμένες, εκτός από τους δήμους των πόλεων της Λευκωσίας, της Λάρνακας και της Λεμεσού.

του διαχειριστικού φόρτου και για απλοποίηση της διαχείρισης των έργων. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην Ενότητα 11: Προϋπολογισμός και Επιλέξιμες Δαπάνες.

6. Επιλέξιμοι τύποι δράσεων-Πακέτα Εργασίας (Work Packages)

6.1. Γενικές προδιαγραφές

Στην αίτηση, οι δράσεις του προτεινόμενου έργου θα πρέπει να οργανωθούν σε Πακέτα Εργασίας. Ως Πακέτο Εργασίας (ΠΕ) ορίζεται ένα σύνολο δράσεων που συμβάλλουν στην επίτευξη συγκεκριμένου/ων στόχου/ων. Κάθε Πακέτο Εργασίας πρέπει να περιλαμβάνει τις δράσεις του έργου, καθώς και τα παραδοτέα που αντιστοιχούν στις δράσεις αυτές. Στο πλαίσιο του προγράμματος “PREVENT” υπάρχουν **τρία (3) προκαθορισμένα** Πακέτα Εργασίας:

Πακέτο Εργασίας 1:	Διαχείριση Έργου-Project management
Πακέτο Εργασίας 2:	Πρόληψη και Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας - Preventing and combatting gender-based violence (GBV) (1 ^η θεματική/αποτέλεσμα) ή Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Παιδιών - Preventing and combatting violence against children (2 ^η θεματική/αποτέλεσμα)
Πακέτο Εργασίας 3:	Πλάνο Επικοινωνίας/Διάχυσης- Communication/Dissemination plan

Για τα ΠΕ 2 και 3 υπάρχουν προκαθορισμένοι τύποι δράσεων και προκαθορισμένοι δείκτες αποτελέσματος οι οποίοι αναφέρονται πιο κάτω.

Κατά τη φάση της **συμβασιοποίησης**, η Ομάδα Διαχείρισης του προγράμματος μπορεί να συζητήσει τους δείκτες αποτελεσμάτων και τα παραδοτέα του έργου με τις επιλεγμένες οργανώσεις με σκοπό την επανεξέταση και οριστικοποίησή τους σε περιπτώσεις που δεν έχουν προσδιοριστεί επαρκώς στην αίτηση. Οι επιχορηγούμενες Οργανώσεις εγγυώνται την επίτευξη των προσδιορισμένων τιμών στόχου.

6.2. Πακέτο Εργασίας 1 – Διαχείριση Έργου

Το Πακέτο Εργασίας 1 – Διαχείριση Έργου αφορά στη διαχείριση και το συντονισμό του συνόλου του έργου από τον φορέα υλοποίησης και τον εταίρο (εάν υπάρχει) και η διάρκειά του αντιστοιχεί με τη συνολική διάρκεια του έργου.

Στο Πακέτο αυτό οι οργανώσεις θα πρέπει να περιγράψουν τις δράσεις διαχείρισης έργου (π.χ. συναντήσεις ομάδας έργου, προετοιμασία εκθέσεων προόδου κ.λπ.) και τα αντίστοιχα παραδοτέα (π.χ. πρακτικά συναντήσεων, εκθέσεις προόδου κ.λπ.). **Όλες οι αναφορές προόδου θα πρέπει να περιλαμβάνονται ως παραδοτέα του Πακέτου Εργασίας 1.**

Στο Πακέτο Εργασίας 1, οι οργανώσεις θα πρέπει να συμπεριλάβουν στην αίτηση **το μέγιστο έξι (6) δράσεις.**

6.3. Πακέτο Εργασίας 2 – Αποτέλεσμα 1 (1^η Θεματική) ή Αποτέλεσμα 2 (2^η Θεματική)

Το Πακέτο Εργασίας 2 συνδέεται με τη θεματική/αποτέλεσμα της Ανοιχτής Πρόσκλησης που έχει επιλέξει η οργάνωση για να υποβάλει αίτηση (1^η ή 2^η Θεματική).

- **1^ο αποτέλεσμα (1^η θεματική):** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας»

Για την **1^η θεματική:** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας», οι προκαθορισμένοι τύποι δράσεων και οι αντίστοιχοι δείκτες αποτελέσματος που είναι επιλέξιμοι για επιχορήγηση είναι οι εξής:

Προκαθορισμένοι τύποι δράσεων:

1. Ανάπτυξη μεθοδολογιών, εργαλείων ή συστημάτων για την πρόληψη όλων των μορφών έμφυλης βίας.
2. Παροχή συμπεριληπτικών ως προς το φύλο υπηρεσιών υποστήριξης σε θύματα ή/και μάρτυρες έμφυλης βίας.
3. Διεξαγωγή ερευνών και αναλύσεων με στόχο την ενημέρωση για τη χάραξη πολιτικής σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας.
4. Υλοποίηση δράσεων συνηγορίας (advocacy), εποπτείας (watchdog) και παρακολούθησης (monitoring) των πολιτικών της Ε.Ε., καθώς και των εθνικών και διεθνών πολιτικών στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης της έμφυλης βίας.
5. Εκπαιδευτικές δράσεις, δράσεις ευαισθητοποίησης ή/και δράσεις κινητοποίησης σε επίπεδο κοινότητας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας.

Προκαθορισμένοι δείκτες αποτελέσματος:

1. Αριθμός επωφελούμενων ατόμων από υπηρεσίες ΟΚοιΠ για την υποστήριξη θυμάτων ή/και μαρτύρων έμφυλης βίας.
2. Αριθμός μεθοδολογιών, εργαλείων ή συστημάτων για την πρόληψη της έμφυλης βίας.
3. Αριθμός δράσεων έρευνας, συνηγορίας, παρακολούθησης και εποπτείας για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.
4. Αριθμός εθνικών πολιτικών ή νόμων σχετικά με την έμφυλη βία που επηρεάστηκαν.
5. Αριθμός δημοσιεύσεων που αφορούν την έμφυλη βία.
6. Αριθμός ατόμων που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δράσεις για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.
7. Αριθμός ατόμων που συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.
8. Αριθμός εκστρατειών και δράσεων ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

- **2^ο αποτέλεσμα (2^η θεματική):** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Παιδιών»

Για την **2^η θεματική:** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Παιδιών», οι προκαθορισμένοι τύποι δράσεων και οι αντίστοιχοι δείκτες αποτελέσματος που είναι επιλέξιμοι για επιχορήγηση είναι οι εξής:

Προκαθορισμένοι τύποι δράσεων:

1. Ανάπτυξη μεθοδολογιών, εργαλείων ή συστημάτων για την πρόληψη όλων των μορφών βίας κατά των παιδιών.
2. Παροχή φιλικών προς τα παιδιά υπηρεσιών υποστήριξης σε θύματα ή/και μάρτυρες βίας.
3. Διεξαγωγή ερευνών και αναλύσεων με στόχο την ενημέρωση για τη χάραξη πολιτικής σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των παιδιών.
4. Υλοποίηση δράσεων συνηγορίας (advocacy), εποπτείας (watchdog) και παρακολούθησης (monitoring) των πολιτικών της Ε.Ε., καθώς και των εθνικών και διεθνών πολιτικών στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης της βίας κατά των παιδιών.
5. Εκπαιδευτικές δράσεις, δράσεις ευαισθητοποίησης ή/και δράσεις κινητοποίησης σε επίπεδο κοινότητας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των παιδιών.

Προκαθορισμένοι δείκτες αποτελέσματος:

1. Αριθμός επωφελούμενων ατόμων από υπηρεσίες ΟΚοιΠ για την υποστήριξη θυμάτων ή/και μαρτύρων βίας κατά των παιδιών.
2. Αριθμός μεθοδολογιών, εργαλείων ή συστημάτων για την πρόληψη της βίας κατά των παιδιών.
3. Αριθμός δράσεων έρευνας, συνηγορίας, παρακολούθησης και εποπτείας για την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών.
4. Αριθμός εθνικών πολιτικών ή νόμων σχετικά με τη βία κατά των παιδιών που επηρεάστηκαν.
5. Αριθμός δημοσιεύσεων που αφορούν τη βία κατά των παιδιών.
6. Αριθμός ατόμων που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δράσεις για την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών.
7. Αριθμός ατόμων που συμμετέχουν σε δράσεις ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών.
8. Αριθμός εκστρατειών και δράσεων ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών.

Ανάλογα με την επιλογή της θεματικής/αποτελέσματος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση (Αποτέλεσμα 1 ή Αποτέλεσμα 2), οι οργανώσεις στην αίτησή τους θα πρέπει να επιλέξουν τύπους δράσεων **μέσα από την λίστα των προκαθορισμένων τύπων δράσεων ανά αποτέλεσμα/θεματική**. Έπειτα, θα πρέπει να ορίσουν και να περιγράψουν τις συγκεκριμένες προτεινόμενες δράσεις που θα υλοποιήσουν κατά τη διάρκεια του έργου καθώς και τα παραδοτέα τα οποία συνδέονται με τις δράσεις αυτές. Στη συνέχεια θα πρέπει να επιλέξουν δείκτες αποτελέσματος μέσα από την λίστα των προκαθορισμένων δεικτών. Αφού επιλεγούν οι δείκτες και περιγραφούν τα παραδοτέα, πρέπει να καθοριστούν οι τιμές και οι ομάδες στόχου. Οι τιμές στόχου είναι σημαντικές για την αξιολόγηση του δυνητικού αντικτύπου του έργου, καθώς προσδιορίζουν το βαθμό επιτυχίας για κάθε παραδοτέο. Τα παραδοτέα είναι τα προϊόντα που προκύπτουν άμεσα από ένα έργο δηλαδή τα απτά αποτελέσματα. Ο επιχορηγούμενος οργανώσεων εγγυώνται την επίτευξη των προσδιορισμένων τιμών στόχου.

Κάθε δράση θα πρέπει να συνδέεται με τουλάχιστον έναν (1) προκαθορισμένο δείκτη αποτελέσματος και τουλάχιστον ένα (1) παραδοτέο. Οι δείκτες και τα παραδοτέα μετρούν την επίτευξη του αποτελέσματος που έχει επιλεγεί.

Ακολουθεί ενδεικτικό παράδειγμα:

Προκαθορισμένος τύπος δράσης (Επιλογή μέσα από τη λίστα προκαθορισμένων τύπων δράσεων)	Εκπαιδευτικές δράσεις, δράσεις ευαισθητοποίησης ή/και δράσεις κινητοποίησης σε επίπεδο κοινότητας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των παιδιών.	
Τίτλος/ Περιγραφή δράσης (Ορισμός του τίτλου της δράσης και αναλυτική περιγραφή αυτής)	Δράση ευαισθητοποίησης κατά του σχολικού εκφοβισμού/ Θα πραγματοποιηθούν συνολικά 10 ημερίδες ευαισθητοποίησης διάρκειας 5 ωρών η κάθε μια. Συγκεκριμένα, σε 10 διαφορετικά σχολεία Β΄/Βάθμιας εκπαίδευσης, 5 στην Αττική και 5 στη Θεσσαλονίκη ...	
Προκαθορισμένος δείκτης αποτελέσματος (Επιλογή μέσα από τη λίστα προκαθορισμένων δεικτών)	Αριθμός εκστρατειών και δράσεων ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση της βίας κατά των παιδιών	
Τιμή στόχου/Ομάδα στόχου	Τιμή στόχου: 10 (δράσεις ευαισθητοποίησης)	Ομάδα στόχου: Μαθητές/-ήτριες Β/βάθμιας εκπαίδευσης (Β & Γ Λυκείου)
Υλοποίηση δράσης (Επιλογή σε φορέα υλοποίησης ή εταίρο ή και οι δύο)	Φορέας Υλοποίησης	
Παραδοτέο (Ορισμός του παραδοτέου)	Βεβαίωση Διευθυντών/-ντριών σχολείων για τη συμμετοχή τους στις δράσεις ευαισθητοποίησης	

Στο Πακέτο Εργασίας 2 οι οργανώσεις θα πρέπει να συμπεριλάβουν το μέγιστο έξι (6) δράσεις.

Προτείνεται, όπου είναι δυνατό, οι δράσεις που θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν, για παράδειγμα μια σειρά εκπαιδεύσεων με κοινούς στόχους, να ορίζονται στην αίτηση ως μια δράση και να περιγράφονται αναλυτικά στο αντίστοιχο πεδίο της αίτησης.

6.4. Πακέτο Εργασίας 3 – Πλάνο Επικοινωνίας/Διάχυσης

Το Πακέτο Εργασίας 3 – Πλάνο Επικοινωνίας/Διάχυσης αφορά τις δράσεις επικοινωνίας του έργου.

Οι προκαθορισμένοι τύποι δράσεων και οι αντίστοιχοι δείκτες αποτελέσματος που είναι επιλέξιμοι για επιχορήγηση είναι οι εξής:

Προκαθορισμένοι Τύποι δράσεων:

1. Δράσεις Επικοινωνίας Έργου
Οι δράσεις αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν εκδήλωση έναρξης, εκδήλωση λήξης, ενημερωτική εκδήλωση ή συνέντευξη τύπου.
2. Παρουσία (προβολή) σε κανάλια επικοινωνίας

Οι δράσεις αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν την ανάρτηση πληροφοριών έργου στην επίσημη ιστοσελίδα της οργάνωσης ή/ και σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Προκαθορισμένοι δείκτες αποτελέσματος:

1. Αριθμός ατόμων που συμμετέχουν σε δράσεις επικοινωνίας του έργου
2. Αριθμός αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
3. Αριθμός μοναδικών επισκέψεων στην επίσημη ιστοσελίδα του φορέα

Οι οργανώσεις θα πρέπει να συμπεριλάβουν σε αυτό το Πακέτο Εργασίας **τουλάχιστον μία (1) δράση για κάθε** προκαθορισμένο τύπο δράσεων. **Κάθε δράση θα πρέπει να συνδέεται υποχρεωτικά με τουλάχιστον έναν (1) προκαθορισμένο δείκτη αποτελέσματος και ένα παραδοτέο.** Σκοπός των δράσεων επικοινωνίας είναι να διασφαλιστεί η ευρύτερη δυνατή διάχυση των στόχων, των δράσεων, των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου του έργου σε τοπικό, εθνικό ή/ και περιφερειακό επίπεδο. Οι δράσεις επικοινωνίας θα πρέπει επίσης να επιδιώκουν να εξασφαλίσουν την προβολή του προεξέχοντα ρόλου της Ε.Ε. στην παροχή υποστήριξης σε ΟΚοιΠ και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Στο Πακέτο Εργασίας 3, οι οργανώσεις θα πρέπει να συμπεριλάβουν **το μέγιστο έξι (6) δράσεις.**

7. Ενσωμάτωση της Ισότητας των Φύλων και της Μη Διακριτικής Μεταχείρισης

Η ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων και της μη διακριτικής μεταχείρισης αποτελεί οριζόντια προτεραιότητα του προγράμματος PREVENT. Τα προτεινόμενα έργα και δράσεις που θα επιχορηγηθούν στο πλαίσιο της Ανοικτής Πρόσκλησης θα πρέπει να ενσωματώνουν μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τις άνισες σχέσεις εξουσίας και τις ανισότητες που βιώνουν τα άτομα λόγω των κοινωνικών τους ταυτοτήτων, καθώς και το πώς αυτές οι ταυτότητες αλληλεπιδρούν για να δημιουργήσουν αισθήματα ευαλωτότητας και περιθωριοποίησης.

Τα προτεινόμενα έργα αναμένεται να αντιμετωπίσουν αυτές τις άνισες σχέσεις εξουσίας και τις ανισότητες, να προσπαθήσουν να μειώσουν τις διαφορές και να διασφαλίσουν ίσα δικαιώματα, ευθύνες, ευκαιρίες και σεβασμό για όλα τα άτομα, τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση των δράσεών τους.

Πιο συγκεκριμένα, για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, τα προτεινόμενα έργα αναμένεται να υιοθετήσουν στις ακόλουθες γενικές αρχές:

- **Εξασφάλιση μη διακριτικής μεταχείρισης:** Τα επιχορηγούμενα έργα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως της ταυτότητας ή της έκφρασης του φύλου τους, αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια, σεβασμό και δικαιοσύνη.
- **Προώθηση της ισότητας των φύλων:** Ηθικά ζητήματα προκύπτουν από τη διασφάλιση ότι οι δράσεις, οι πόροι και τα αποτελέσματα του έργου προωθούν την ισότητα των φύλων. Αυτό περιλαμβάνει την αντιμετώπιση των συστημικών εμποδίων και τη διασφάλιση ότι γυναίκες και άνδρες (σε όλη τους την ποικιλομορφία) έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, ωφέλειας και ηγεσίας στο πλαίσιο του έργου.
- **Εξασφάλιση ίσης συμμετοχής:** Τα επιχορηγούμενα έργα θα πρέπει να προωθούν ενεργά την ίση συμμετοχή και εκπροσώπηση, ιδίως των περιθωριοποιημένων ή υποεκπροσωπούμενων ομάδων, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης

συμμετοχικών μεθόδων στη διαδικασία υλοποίησής τους, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι φωνές και οι οπτικές των περιθωριοποιημένων ομάδων ακούγονται και εκτιμώνται.

- **Πρόληψη της έμφυλης βίας:** Τα έργα για την ισότητα των φύλων συχνά ασχολούνται με ζητήματα που σχετίζονται με την έμφυλη βία, όπως η ενδοοικογενειακή βία, η σεξουαλική παρενόχληση ή οι επιβλαβείς πρακτικές. Τα επιχορηγούμενα έργα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ευημερία των συμμετεχόντων/-ουσών και να εφαρμόζουν μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας με ηθικό και αποτελεσματικό τρόπο.
- **Σεβασμός στην ιδιωτικότητα και την εμπιστευτικότητα:** Τα επιχορηγούμενα έργα πρέπει να διασφαλίζουν την ιδιωτικότητα και την εμπιστευτικότητα των συμμετεχόντων/-ουσών.
- **Αποφυγή ενδεικτικής (συμβολικής) εκπροσώπηση:** Τα επιχορηγούμενα έργα πρέπει να αποφεύγουν τις συμβολικές προσεγγίσεις και πρακτικές προς την ισότητα των φύλων, όπου η συμμετοχή των γυναικών είναι απλώς συμβολική ή επιφανειακή. Αντίθετα, πρέπει να επιδιώκουν ουσιαστική εμπλοκή και ενδυνάμωση των γυναικών και άλλων περιθωριοποιημένων φύλων, διασφαλίζοντας ότι η συνεισφορά τους εκτιμάται και γίνεται σεβαστή.

Οι οργανώσεις ενθαρρύνονται επίσης να συμβουλευτούν τη [Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ισότητα των Φύλων 2020-2025](#).

8. Πολιτική Παιδικής Προστασίας

Σύμφωνα με τις Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι επιχορηγούμενες Οργανώσεις που θα υλοποιήσουν δράσεις που έχουν άμεση επαφή με παιδιά⁵ θα πρέπει να διαθέτουν Πολιτική Παιδικής Προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης, οι οργανώσεις (τόσο οι φορείς υλοποίησης όσο και οι τυχόν εταίροι) των οποίων τα προτεινόμενα έργα συμπεριλαμβάνουν δράσεις που έχουν άμεση επαφή με παιδιά, απαιτείται να υποβάλουν την ισχύουσα Πολιτική Παιδικής Προστασίας που έχουν θεσπίσει.

Μία Πολιτική Παιδικής Προστασίας περιγράφει ποια μέτρα προστασίας έχει θεσπίσει μια οργάνωση για να προστατεύει τα παιδιά από βλάβη. Συγκεκριμένα θέτει κανόνες για το πώς να συμπεριφέρονται οι εργαζόμενοι/-ες (συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευομένων και των εθελοντών/-ντριών) όταν εργάζονται άμεσα με παιδιά, το πώς να προλαμβάνουν την κακοποίηση και τη βλάβη, σε ποιους να αναφερθούν αν συμβεί οτιδήποτε από αυτά και το πώς να ανταποκριθούν στην κατάσταση με κατάλληλο τρόπο. Η Πολιτική Παιδικής Προστασίας θα πρέπει να καλύπτει τους **τέσσερις (4)** τομείς/πυλώνες που περιγράφονται στα [πρότυπα ασφάλειας για την προστασία των παιδιών \(«Keeping Children Safe Child Safeguarding»\)](#).

Ειδικότερα η Πολιτική Παιδικής Προστασίας πρέπει να καλύπτει:

1. **Πολιτική:** πώς η οργάνωση δεσμεύεται να προλαμβάνει και να αντιδρά κατάλληλα σε βλάβες που προκαλούνται στα παιδιά.

⁵ Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC) ορίζει ότι θεωρείται παιδί κάθε ανθρωπίνον μικρότερο των δεκαοκτώ (18) ετών, ανεξαρτήτως φύλου, προέλευσης, θρησκείας, αναπηρίας, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα, σύμφωνα με την ισχύουσα για το παιδί νομοθεσία.

2. Ανθρώπινο Δυναμικό: η οργάνωση ορίζει σαφείς ευθύνες και προσδοκίες προς το προσωπικό και τους/τις συνεργάτες-τιδες, καθώς και υποστήριξη για να κατανοούν και να δρουν σύμφωνα με αυτές.
3. Διαδικασίες: η οργάνωση δημιουργεί ένα περιβάλλον ασφαλές για τα παιδιά μέσω της εφαρμογής διαδικασιών προστασίας των παιδιών που εφαρμόζονται καθολικά σε όλη την οργάνωση.
4. Λογοδοσία και Ευθύνη: η οργάνωση παρακολουθεί και επανεξετάζει τα μέτρα προστασίας. Ποιοι είναι οι μηχανισμοί που εφαρμόζονται εντός της οργάνωσης;

Οι Οργανώσεις (τόσο οι υποψήφιοι φορείς υλοποίησης όσο και οι τυχόν εταίροι τους) που επιλέγονται για χρηματοδότηση και θα περιλαμβάνουν στο έργο τους δράσεις με άμεση επαφή με παιδιά πρέπει να καθοδηγούνται στο έργο και τη φιλοσοφία τους από το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού, να μην βλάπτουν και να σέβονται τα δικαιώματα του παιδιού, όπως περιγράφονται στην ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης [της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού](#).

Κατά τη περίοδο υποβολής αιτήσεων, θα πραγματοποιηθεί διαδικτυακή εκπαίδευση σχετική με τη σύνταξη πολιτικής παιδικής προστασίας. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες [εδώ](#).

9. Συνεργασίες

Κάθε αίτηση μπορεί να περιλαμβάνει έναν υποψήφιο φορέα υλοποίησης ή έναν υποψήφιο φορέα υλοποίησης και **έναν μόνο** εταίρο. Άτυπες συνεργασίες μπορούν να αναπτυχθούν για την υλοποίηση του έργου. Ωστόσο για να θεωρηθεί ότι το έργο υλοποιείται από κοινού με εταίρο, ο εταίρος του έργου πρέπει να μοιράζεται έναν κοινό στόχο, να συνεισφέρει ενεργά στην υλοποίηση των στόχων του έργου, όπως αυτοί προσδιορίζονται στην αίτηση, και να συμμετέχει στον οικονομικό προϋπολογισμό του έργου. Ο ρόλος και οι συγκεκριμένες υποχρεώσεις του εταίρου πρέπει να ορίζονται σαφώς και να αιτιολογούνται στην αίτηση. Παρακαλούμε να ανατρέξετε στην ενότητα 10.2.1. για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επιλεξιμότητα των εταίρων.

Ο εταίρος θα αναλαμβάνει συναφώς τις σχετικές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη σύμβαση επιχορήγησης που υπογράφει η επιχορηγούμενη ΟΚοιΠ με το Ίδρυμα Μποδοσάκη / το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (NGO SC). Ταυτόχρονα, συστήνεται ισχυρά η υπογραφή σύμβασης συνεργασίας μεταξύ φορέα υλοποίησης και εταίρου, βάσει του σχετικού ενδεικτικού υποδείγματος που θα χορηγηθεί στους φορείς υλοποίησης έργων κατά τη διάρκεια της συμβασιοποίησης.

Η επιλεξιμότητα των δαπανών που πραγματοποιούνται από τον εταίρο του έργου υπόκειται στους ίδιους περιορισμούς και προϋποθέσεις με τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από τον φορέα υλοποίησης του έργου.

Οι υποψήφιοι εταίροι που επιθυμούν να αναζητήσουν συνεργάτη για την υλοποίηση του έργου μπορούν να απευθυνθούν και στην πλατφόρμα [“Find your Partner”](#).

10. Διοικητικά Κριτήρια και Κριτήρια Επιλεξιμότητας

10.1. Διοικητικά Κριτήρια

Τα διοικητικά κριτήρια αποτελούν προϋποθέσεις για την αποδοχή της αίτησης έργου. Η μη συμμόρφωση της αίτησης με τα διοικητικά κριτήρια συνεπάγεται ότι η αίτηση δεν θα αξιολογείται περαιτέρω.

Τα διοικητικά κριτήρια περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- Η αίτηση έργου, ο προϋπολογισμός και τα υποστηρικτικά έγγραφα (νομικά και οικονομικά έγγραφα, Υπεύθυνη Δήλωση ακεραιότητας και Πολιτική Παιδικής Προστασίας, όπου απαιτείται) να έχουν υποβληθεί **εντός της προθεσμίας** που υποδεικνύεται στο παρόν έντυπο και στο έντυπο της Ανοιχτής Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
- Η αίτηση του έργου, ο προϋπολογισμός και τα υποστηρικτικά έγγραφα να έχουν συμπληρωθεί και υποβληθεί **στην ελληνική γλώσσα** (για αιτήσεις στην Ελλάδα) και **στην ελληνική ή αγγλική γλώσσα** (για αιτήσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία).
- Η αίτηση έργου, ο προϋπολογισμός και τα υποστηρικτικά έγγραφα **να έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά** μέσω της [Πύλης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Μποδοσάκη](#).
- Ο προϋπολογισμός, και η Υπεύθυνη Δήλωση Ακεραιότητας να έχουν συμπληρωθεί **σύμφωνα με τα αντίστοιχα υποδείγματα**, που είναι [διαθέσιμα στην ιστοσελίδα](#).

10.2. Κριτήρια Επιλεξιμότητας

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας είναι τα κριτήρια με βάση τα οποία αξιολογείται αν ο υποψήφιος φορέας υλοποίησης, ο εταίρος του (αν υπάρχει) και η αίτηση πληρούν τις προϋποθέσεις επιχορήγησης. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας θα εξετάζονται μόνο εφόσον η αίτηση πληροί τα διοικητικά κριτήρια.

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- Επιλεξιμότητα Φορέων Υλοποίησης Έργων & Εταίρων
- Επιλεξιμότητα Αιτήσεων

10.2.1. Επιλέξιμοι Φορείς Υλοποίησης Έργων και Επιλέξιμοι Εταίροι

Επιλέξιμοι υποψήφιοι φορείς υλοποίησης και εταίροι έργων είναι οι **Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ)** με νομική υπόσταση στην Ελλάδα και στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι οποίες εμπίπτουν στον εξής ορισμό:

«Μια Οργάνωση της Κοινωνίας των Πολιτών είναι μια οργανωτική δομή της οποίας τα μέλη εξυπηρετούν το γενικό συμφέρον με δημοκρατικές διαδικασίες και η οποία διαδραματίζει τον ρόλο του μεσολαβητή μεταξύ των δημόσιων αρχών και των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων όλων των μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών, ανεξάρτητων δομών, που αντιτίθενται σε οποιαδήποτε μορφή βίας, προωθούν και προστατεύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αξίες βάσει των οποίων ιδρύθηκε η Ε.Ε.».

Ειδικότερα για την **Ελλάδα**, επιλέξιμοι υποψήφιοι φορείς υλοποίησης έργων και εταίροι είναι οι ακόλουθες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, όπως ορίζονται στον σχετικό Νόμο 4873/2021: σωματεία, αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, κοινωφελή ιδρύματα του ν. 4182/2013 και κοινωφελή ιδρύματα που έχουν συσταθεί με ειδικό νόμο.

Ειδικότερα για την **Κυπριακή Δημοκρατία**, επιλέξιμοι υποψήφιοι φορείς υλοποίησης έργων και εταίροι είναι οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που εδρεύουν στην

Κυπριακή Δημοκρατία και έχουν συσταθεί σύμφωνα με τον σχετικό Νόμο 104(Ι)/2017 και τις τροποποιήσεις του (μη κερδοσκοπικά σωματεία, ιδρύματα, ομοσπονδίες ή/και ενώσεις), τον περί Εταιρειών Νόμο (Κεφ. 113) (για μη κερδοσκοπικές εταιρίες) ή τον περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμο (Κεφ. 41).

Οι επιλέξιμοι φορείς υλοποίησης έργων και οι εταίροι θα πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές κυβερνήσεις, άλλες δημόσιες αρχές και πολιτικά κόμματα. Επίσης τα επιχορηγούμενα έργα θα πρέπει να μην έχουν θρησκευτικό, πολιτικό ή συνδικαλιστικό – επαγγελματικό χαρακτήρα.

Επιπλέον, για να είναι επιλέξιμοι, οι υποψήφιοι φορείς υλοποίησης και εταίροι πρέπει:

- Να έχουν έδρα στην Ελλάδα για αιτήσεις που υποβάλλονται από την Ελλάδα και στην Κυπριακή Δημοκρατία⁶ για αιτήσεις που υποβάλλονται από την Κυπριακή Δημοκρατία.
- Να μην έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.
- Να έχουν συμπληρώσει δώδεκα (12) μήνες από τη σύστασή τους και την απόκτηση νομικής προσωπικότητας μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων.
- Μεταξύ του φορέα υλοποίησης και του τυχόν εταίρου να μην συντρέχει οποιαδήποτε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων (ακόμη και ενδεχόμενη), λόγω προσωπικών, οικογενειακών, οικονομικών, πολιτικών, επαγγελματικών ή άλλων σχέσεων, μεταξύ των μελών, των εταίρων, των μελών των οργάνων διοίκησης, των νόμιμων εκπροσώπων, των υπαλλήλων και εν γένει συνεργατών του φορέα υλοποίησης και του τυχόν εταίρου του.

Στα κριτήρια αξιολόγησης δίδονται δέκα (10) βαθμοί σε οργανώσεις βάσης (grassroots)⁷, μικρές οργανώσεις⁸, και οργανώσεις σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές⁹.

Οι επιλέξιμοι υποψήφιοι φορείς υλοποίησης έργων και οι εταίροι τους πρέπει να τηρούν τις αρχές των δημοκρατικών αξιών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αξίες βάσει των οποίων ιδρύθηκε η Ε.Ε. Επιπλέον, οι επιλέξιμοι φορείς υλοποίησης και οι εταίροι πρέπει να μην προωθούν, εγκρίνουν ή υποστηρίζουν οποιοδήποτε είδος σωματικής, ψυχολογικής βίας κατά των γυναικών, των

⁶ Σε περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

⁷ Μία οργάνωση βάσης (grassroots) για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση που δημιουργείται και λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο, συνήθως με πρωτοβουλία μελών της κοινότητας που είναι ευαίσθητοποιημένα για έναν συγκεκριμένο σκοπό ή ζήτημα, όπως η φτώχεια, η εκπαίδευση, η υγεία, το περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι οργανώσεις αυτές συχνά εργάζονται για την αντιμετώπιση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων στις ίδιες τους τις κοινότητες, χωρίς την επιρροή ή την υποστήριξη μεγαλύτερων οργανισμών ή κυβερνήσεων. Συνήθως συγκροτούνται από εθελοντές/ντριες που επηρεάζονται άμεσα από τα ζητήματα που επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν και βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στη συμμετοχή και την υποστήριξη της κοινότητας για την επίτευξη των στόχων τους. Συχνά χρησιμοποιούν στρατηγικές κινητοποίησης και ενδυνάμωσης της κοινότητας για να επιφέρουν αλλαγές και για να ευαισθητοποιήσουν τη κοινή γνώμη μέσω της συνηγορίας και της δημόσιας εκπαίδευσης.

⁸ Μία μικρή ΟΚοιΠ για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος είναι μια ΟΚοιΠ με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από €40.000.

⁹ Για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος, στην Ελλάδα όλες οι περιοχές θεωρούνται ως αγροτικές ή / και απομακρυσμένες εκτός από τις ακόλουθες: Όλοι οι δήμοι του νομού Αττικής (εκτός των νήσων) και όλοι οι δήμοι του νομού Θεσσαλονίκης,

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, όλες οι περιοχές θεωρούνται ως αγροτικές ή / και απομακρυσμένες, εκτός από τους δήμους των πόλεων της Λευκωσίας, της Λάρνακας και της Λεμεσού.

παιδιών και άλλων ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο στο πλαίσιο των δράσεων, των στρατηγικών επικοινωνίας ή των δημόσιων μηνυμάτων τους.

Τα έργα πρέπει επίσης να συμμορφώνονται με τα υψηλότερα δεοντολογικά πρότυπα, και με οποιαδήποτε άλλο εφαρμοστέο ενωσιακό, διεθνές και εθνικό δίκαιο [συμπεριλαμβανομένου του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων 2016/679 και της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC)].

10.2.2. Επιλέξιμες Αιτήσεις

Οι επιλέξιμες αιτήσεις πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Το αιτούμενο ποσό επιχορήγησης να κυμαίνεται εντός των επιτρεπτών ορίων, όπως αυτά ορίζονται στην Ανοιχτή Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με το **ελάχιστο** ποσό επιχορήγησης να είναι €20.000 και το **μέγιστο** ποσό επιχορήγησης να είναι €60.000 ανά έργο.
2. Η προτεινόμενη περίοδος υλοποίησης του έργου να είναι εντός των επιτρεπτών ορίων [**ελάχιστη** διάρκεια έξι (6) μήνες και **μέγιστη** διάρκεια δώδεκα (12) μήνες], όπως αυτά ορίζονται στην Ανοιχτή Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
3. Κάθε οργάνωση, μπορεί να υποβάλει **μόνο μία (1) αίτηση, συμμετέχοντας είτε ως υποψήφιος φορέας υλοποίησης είτε ως εταίρος και μόνο σε μία (1) από τις δύο (2) θεματικές της Ανοιχτής Πρόσκλησης.**
4. Κάθε αίτηση μπορεί να περιλαμβάνει έναν υποψήφιο φορέα υλοποίησης ή έναν υποψήφιο φορέα υλοποίησης και **έναν μόνο** εταίρο.

11. Προϋπολογισμός και Επιλέξιμες δαπάνες

11.1. Γενικές Αρχές και πληροφορίες

Οι επιλέξιμες δαπάνες του έργου θα καταβληθούν στις επιχορηγούμενες Οργανώσεις υπό τη μορφή εφάπαξ ποσών (lump sums). Δεν θα υποβάλλονται οικονομικές εκθέσεις μαζί με τις εκθέσεις προόδου. Οι πληρωμές θα υπολογίζονται βάσει της προόδου και της επίτευξης των αποτελεσμάτων του έργου όπως θα προκύπτουν από τις εκθέσεις προόδου.

Οι Οργανώσεις που αιτούνται χρηματοδότηση θα υποβάλουν λεπτομερή οικονομικό προϋπολογισμό του έργου από τον οποίο θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποτελεσματική χρήση της επιχορήγησης. Οι δαπάνες που θα δηλωθούν θα πρέπει να είναι αναλογικές και απαραίτητες για την πλήρη υλοποίηση του έργου. Μόνο δαπάνες από τις επιλέξιμες κατηγορίες που περιγράφονται παρακάτω μπορούν να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό.

Παρόλο που δεν θα υποβάλλονται Οικονομικές εκθέσεις, οι Οργανώσεις θα πρέπει να τηρούν όλα τα λογιστικά αρχεία που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία, τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα και τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.

Το πρόγραμμα και τα έργα πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με το Εθνικό δίκαιο και το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών.

Η εκταμίευση των ποσών της επιχορήγησης προϋποθέτει την πλήρη συμμόρφωση των φορέων υλοποίησης και των εταίρων τους με την υποβολή και έγκριση των εκθέσεων προόδου.

11.2. Προϋπολογισμός έργου

Ο Προϋπολογισμός του έργου περιλαμβάνει δαπάνες από τα τρία (3) προκαθορισμένα Πακέτα Εργασίας (ΠΕ) τα οποία περιλαμβάνουν τις δράσεις του έργου. Η κάθε δράση κοστολογείται ξεχωριστά και περιλαμβάνει αναλυτικά τις δαπάνες που απαιτούνται για την υλοποίησή της.

Για την κοστολόγηση του προϋπολογισμού πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθες αρχές αναφορικά με τα κόστη:

1. Να είναι λελογισμένα, ικανά για την ασφαλή υλοποίηση του έργου, να μην είναι υπερκοστολογημένα ούτε υποκοστολογημένα.
2. Να σχετίζονται με τις προτεινόμενες δράσεις.
3. Να είναι σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές που ακολουθεί ο Οργανισμός.
4. Να συμμορφώνονται με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.

Η Επιτροπή Επιλογής, πριν την συμβασιοποίηση, διατηρεί το δικαίωμα μείωσης του προτεινόμενου προϋπολογισμού, εάν διαπιστωθεί ότι είναι υπερεκτιμημένος, περιλαμβάνει δαπάνες οι οποίες δεν σχετίζονται με τις δράσεις του έργου και δεν τηρούνται οι παραπάνω αρχές. Σε καμία περίπτωση, ο τυχόν τροποποιημένος προϋπολογισμός του έργου, δεν μπορεί να αυξηθεί σε σχέση με τον προϋπολογισμό που είχε υποβληθεί με την αίτηση χρηματοδότησης.

11.3. Επιλέξιμες δαπάνες

11.3.1. Άμεσες Δαπάνες

Άμεσες δαπάνες που μπορούν να συμπεριληφθούν στον Προϋπολογισμό του έργου είναι οι ακόλουθες:

A. Κόστη Προσωπικού

A.1 Δαπάνες προσωπικού μισθωτών υπαλλήλων

Τα κόστη προσωπικού είναι επιλέξιμα ως δαπάνες για το έργο, εφόσον πληρούν τις γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας. Τα κόστη προσωπικού αφορούν προσωπικό που εργάζεται για την επιχορηγούμενη οργάνωση βάσει σύμβασης εργασίας (ή ισοδύναμης πράξης διορισμού) και συνδέονται άμεσα με τις δράσεις.

Οι παραπάνω δαπάνες περιλαμβάνουν το συνολικό κόστος της μισθοδοσίας που αποτελείται από τους καταβαλλόμενους μικτούς μισθούς, δώρα, επιδόματα και τις εργοδοτικές εισφορές και είναι σύμφωνες με τα όσα ορίζει η εργατική νομοθεσία.

Για τον υπολογισμό του κόστους του προσωπικού θα δηλώνεται το μηνιαίο συνολικό κόστος της μισθοδοσίας (περιλαμβανομένων δώρων, επιδομάτων και εργοδοτικών εισφορών), οι μήνες απασχόλησης και το ποσοστό απασχόλησης (εκτιμώμενος χρόνος απασχόλησης) σε κάθε δράση.

Για παράδειγμα, στην δράση Π.Ε.2.2 η μισθωτή «Ε» έχει μηνιαίο συνολικό κόστος μισθοδοσίας €1.800,00, η δράση διαρκεί 6 μήνες και έχει εκτιμώμενο χρόνο απασχόλησης για την υλοποίησή της δράσης 40%. Στον Προϋπολογισμό, το συνολικό κόστος μισθοδοσίας της «Ε» για την εν λόγω δράση θα ισούται με:

$$€1.800 \times 6 \text{ μήνες} \times 40\% = €4.320.$$

A.2 Δαπάνες Προσωπικού Ελευθέρων Επαγγελματιών (με τιμολόγιο παροχής υπηρεσίας)

Οι δαπάνες φυσικών προσώπων που εργάζονται με απευθείας σύμβαση εκτός της σύμβασης εργασίας (π.χ. με σύμβαση παροχής υπηρεσιών ή σύμβαση έργου) και οι δαπάνες για αποσπασμένα άτομα από τον φορέα υλοποίησης ή τον εταίρο έναντι πληρωμής είναι επίσης επιλέξιμες ως δαπάνες προσωπικού, εφόσον συνδέονται με την δράση, πληρούν τις γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και:

- α. προϋποθέτουν ότι τα φυσικά πρόσωπα εργάζονται υπό συνθήκες παρόμοιες με εκείνες ενός μισθωτού (ιδίως όσον αφορά τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας, τα καθήκοντα που εκτελούνται και τους χώρους όπου εκτελούνται) και
- β. το προϊόν της εργασίας ανήκει στον φορέα υλοποίησης ή στον εταίρο (εκτός αν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά). Οι δαπάνες πρέπει να υπολογίζονται με βάση ένα ποσοστό που αντιστοιχεί στις δαπάνες που πραγματικά πραγματοποιήθηκαν για την απευθείας σύμβαση ή απόσπαση και δεν πρέπει να διαφέρουν σημαντικά από εκείνες του προσωπικού που εκτελεί παρόμοια καθήκοντα στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας με τον φορέα υλοποίησης ή τον εταίρο.
- γ. δεν μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία αυτή δαπάνες συμβούλων που παρέχονται από νομικά πρόσωπα οι οποίες όμως μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία των λοιπών δαπανών.

B. Δαπάνες Αγοράς

Οι δαπάνες αγοράς του έργου (συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δασμών, φόρων και επιβαρύνσεων, όπως ο μη εκπιττώμενος ή μη επιστρεπτέος φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)) είναι επιλέξιμες εφόσον πληρούνται οι κανόνες επιλεξιμότητας, ότι εξασφαλίζουν αγορές με τη βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής (ή, κατά περίπτωση, τη χαμηλότερη τιμή) και ότι δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

B1. Δαπάνες Ταξιδίων του προσωπικού του έργου

Οι δαπάνες για ταξίδια του προσωπικού (μισθωτοί και ελεύθεροι επαγγελματίες) περιλαμβάνουν κόστη μεταφοράς, διαμονή, διατροφή καθώς και λοιπές σχετικές με τα ταξίδια δαπάνες, είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο υλοποίησης των έργων και υπολογίζονται ως εξής:

- α. εντός των κρατών μελών της Ε.Ε., σύμφωνα με την C(2023) 4928 της 26ης Ιουλίου 2023. (περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε [εδώ](#)).
- β. εντός της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας, θα εφαρμοστούν ειδικοί κανόνες ανάλογα με τις πολιτικές μετακινήσεων που ισχύουν σε κάθε χώρα (παρέχονται οδηγίες σε σχετικά παραρτήματα).

B2. Λοιπές Δαπάνες

Οι αγορές άλλων **αγαθών και υπηρεσιών καθώς και το κόστος της απόσβεσης εξοπλισμού (ολόκληρο ή αναλογικό) που απαιτείται για την υλοποίηση του έργου** πρέπει να υπολογίζονται με βάση το πραγματικό τους κόστος.

Τα εν λόγω αγαθά και υπηρεσίες περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, αναλώσιμα και προμήθειες, μεταφράσεις, δημοσιεύσεις, λογιστικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες εφόσον απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου.

11.3.2. Έμμεσες Δαπάνες

Επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες είναι όλες οι επιλέξιμες δαπάνες που δεν μπορούν να προσδιοριστούν απευθείας από τον φορέα υλοποίησης του έργου ή τον εταίρο του ως συνδεδεμένες άμεσα με το έργο, π.χ. γενικά έξοδα.

Οι έμμεσες δαπάνες έχουν σταθερό ενιαίο συντελεστή ο οποίος ορίζεται στο 7% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών σύμφωνα με το Άρθρο 181, παράγραφος 6 του Δημοσιονομικού Κανονισμού της Ε.Ε..

11.3.3. Εξαιρούμενες Δαπάνες

Οι ακόλουθες δαπάνες δεν θεωρούνται επιλέξιμες:

1. Δαπάνες ή εισφορές που δεν πληρούν τους όρους που αναφέρονται ανωτέρω, και ειδικότερα:
 - i. δαπάνες που σχετίζονται με την απόδοση του κεφαλαίου και τα μερίσματα που καταβάλλει ο φορέας υλοποίησης του έργου ή ο εταίρος του.
 - ii. τα χρέη και οι δαπάνες εξυπηρέτησης χρεών.
 - iii. οι προβλέψεις για ζημίες ή δυνητικές μελλοντικές υποχρεώσεις.
 - iv. οι οφειλόμενοι τόκοι.
 - v. ζημίες από πράξεις συναλλάγματος και συναλλαγματικές διαφορές λόγω αποτίμησης συναλλαγματικών διαθεσίμων.
 - vi. οι υπέρμετρες ή αλόγιστες δαπάνες.
 - vii. εκπιπώμενος ή επιστρεπτέος ΦΠΑ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ που καταβάλλεται από δημόσιους φορείς που ενεργούν ως δημόσια αρχή).
 - viii. οι δαπάνες λειτουργίας του οργανισμού.
 - ix. δραστηριότητες που δεν συνάδουν με τις αξίες της Ε.Ε..
 - x. δραστηριότητες που δεν σέβονται τις ευρωπαϊκές και διεθνείς νομικές πράξεις για τα δικαιώματα του παιδιού.
 - xi. δραστηριότητες που εγκρίνουν, προωθούν ή υποστηρίζουν κάθε είδους σωματική, ψυχολογική βία κατά γυναικών, παιδιών και άλλων ομάδων κινδύνου.
2. Δαπάνες ή εισφορές που καλύπτονται από οποιαδήποτε άλλη πηγή χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων άλλων επιχορηγήσεων της Ε.Ε. ή χρηματοδοτικών προγραμμάτων του Ε.Ο.Χ.
3. Δαπάνες ή εισφορές για το προσωπικό μιας εθνικής (ή περιφερειακής/τοπικής) διοίκησης, για δραστηριότητες που αποτελούν μέρος των συνήθων δραστηριοτήτων της διοίκησης (δηλαδή δεν αναλαμβάνονται μόνο λόγω της επιχορήγησης).

12. Διαδικασία Υποβολής Αιτήσεων

Για την υποβολή αίτησης στο πλαίσιο του προγράμματος “PREVENT - Preventing Gender-Based Violence and Violence Against Children”, οι οργανώσεις θα χρειαστεί να δημιουργήσουν λογαριασμό (Account) στην [Πύλη Προγραμμάτων του Ιδρύματος Μποδοσάκη](#). Επιλέγοντας Εγγραφή (Δεν είστε μέλος;), θα ζητηθεί από το άτομο που δημιουργεί τον λογαριασμό, να συμπληρώσει το ονοματεπώνυμό του (Όνομα, Επίθετο), μία ηλεκτρονική διεύθυνση (Email) και έναν κωδικό (Password) για την εγγραφή του στην Πύλη Προγραμμάτων.

Αφού ολοκληρωθεί η δημιουργία του λογαριασμού στην Πύλη Προγραμμάτων, οι οργανώσεις μπορούν να πατήσουν πάνω στην επιλογή «Προγράμματα» και από τα διαθέσιμα προγράμματα να επιλέξουν το “PREVENT - Preventing Gender-Based Violence and Violence Against Children” και στη συνέχεια «Δημιουργία Αίτησης». Αναλυτικές οδηγίες για τη δημιουργία της αίτησης μέσω της Πύλης είναι διαθέσιμες [εδώ](#).

Τα υποδείγματα των εγγράφων του προϋπολογισμού και της Υπεύθυνης Δήλωσης ακεραιότητας διατίθενται [στην ιστοσελίδα](#) του προγράμματος.

Επίσης, [στην ιστοσελίδα](#) του προγράμματος διατίθεται αρχείο προεπισκόπησης της αίτησης, το οποίο οι οργανώσεις μπορούν να συμβουλευτούν πριν ή κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης της αίτησης ηλεκτρονικά στην [Πύλη Προγραμμάτων του Ιδρύματος Μποδοσάκη](#). Τονίζεται ότι η χρήση του εν λόγω αρχείου είναι καθαρά συμβουλευτική, δεν θα επισυναφθεί, καθώς η αίτηση συμπληρώνεται ηλεκτρονικά μέσω της Πύλης.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ (ΓΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ)

Βασικά Έγγραφα Αίτησης	
1	Οριστικά υποβληθείσα η αίτηση μέσω της Πύλης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Μποδοσάκη
2	Έντυπο προϋπολογισμού (με χρήση του υποδείγματος που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του προγράμματος)
Υποστηρικτικά έγγραφα του υποψήφιου φορέα υλοποίησης και του εταίρου ¹⁰	
1	Υπεύθυνη δήλωση ακεραιότητας για φορέα υλοποίησης ή εταίρο στην Ελλάδα για το πρόγραμμα “PREVENT” υπογεγραμμένη από την/τον νόμιμη/-ο εκπρόσωπό τους, αποκλειστικά μέσω της εφαρμογής Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου που βρίσκεται εδώ .
2	Ισχύον Καταστατικό – Συστατικό Έγγραφο (νομίμως δημοσιευμένο αντίγραφο)
3	Τελευταία σε ισχύ Πολιτική Παιδικής Προστασίας της οργάνωσης (όπου απαιτείται)
4	<p>Εάν η οργάνωση διαθέτει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον τα τελευταία 2 φορολογικά έτη (2022 & 2023):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εάν η οργάνωση ελέγχεται από ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρεία: <ul style="list-style-type: none"> ○ Έκθεση ελέγχου συνοδευόμενη από τα οικονομικά στοιχεία και τις σημειώσεις επί των οικονομικών στοιχείων για τα εν λόγω φορολογικά έτη (2022 & 2023). • Εάν η οργάνωση δεν ελέγχεται από ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρεία: <ul style="list-style-type: none"> ○ Οικονομικό απολογισμό, υπογραμμένο από την/τον νόμιμη/-ο εκπρόσωπο της οργάνωσης και πιστοποιημένη/-ο λογίστρια/-ιστή, το έντυπο Ν (δήλωση φορολογίας εισοδήματος) και το έντυπο Ε3 για τα εν λόγω φορολογικά έτη (2022 & 2023). ○ Βιβλίο εσόδων-εξόδων, το έντυπο Ν (δήλωση φορολογίας εισοδήματος) και το έντυπο Ε3 για τα εν λόγω φορολογικά έτη (2022 & 2023) (εφόσον η οργάνωση διαθέτει απλογραφικά βιβλία), ή ○ Ισοζύγιο που να περιλαμβάνει όλους τους αναλυτικούς λογαριασμούς εσόδων-εξόδων, το έντυπο Ν (δήλωση φορολογίας εισοδήματος) και το έντυπο Ε3 για τα εν λόγω φορολογικά έτη (2022 & 2023) (εφόσον η οργάνωση διαθέτει διπλογραφικά βιβλία). <p>Εάν η οργάνωση <u>δεν</u> διαθέτει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον τα τελευταία 2 φορολογικά έτη (2022&2023):</p>

¹⁰ Μόνο σε περίπτωση που υφίσταται εταίρος.

	<ul style="list-style-type: none"> • Για το φορολογικό έτος 2023 ισχύουν τα παραπάνω • Για το έτος 2024¹¹: <ul style="list-style-type: none"> ○ Βιβλία εσόδων-εξόδων περιόδου από 1 Ιανουαρίου 2024 έως 31 Ιουλίου 2024, εφόσον η οργάνωση τηρεί απλογραφικά βιβλία, ή ○ Ισοζύγια που να περιλαμβάνουν όλους τους αναλυτικούς λογαριασμούς εσόδων-εξόδων, για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2024 έως 31 Ιουλίου 2024, εφόσον η οργάνωση τηρεί διπλογραφικά βιβλία.
5	Φορολογική ενημερότητα σε ισχύ
6	Ασφαλιστική ενημερότητα σε ισχύ
7	Υπεύθυνη δήλωση για ελλιπή υποστηρικτικά έγγραφα υπογεγραμμένη από την/τον νόμιμη/-ο εκπρόσωπο μέσω της πύλης gov.gr σε περίπτωση που δεν μπορεί να υποβληθεί κάποιο υποστηρικτικό έγγραφο εντός της προθεσμίας.
8	Υπεύθυνη δήλωση για ελλιπή οικονομικά στοιχεία υπογεγραμμένη από την/τον νόμιμη/-ο εκπρόσωπο της οργάνωσης μέσω της πύλης gov.gr, στην οποία θα αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους δεν είναι διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία.

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ
(ΓΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ)**

Βασικά Έγγραφα Αίτησης	
1	Οριστικά υποβληθείσα η αίτηση μέσω της Πύλης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Μποδοσάκη
2	Έντυπο προϋπολογισμού (με χρήση του υποδείγματος που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του προγράμματος)
Υποστηρικτικά έγγραφα του υποψήφιου φορέα υλοποίησης και του εταίρου¹²	
1	Υπεύθυνη δήλωση ακεραιότητας για οργανώσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία για το πρόγραμμα «PREVENT» υπογεγραμμένη από τον/ην νόμιμο/η εκπρόσωπο της οργάνωσης.
2	Καταστατικό – Συστατικό Έγγραφο, όπως τροποποιημένο ισχύει.
3	Πιστοποιητικό Εγγραφής στο κατά περίπτωση Μητρώο.
4	Τελευταία σε ισχύ Πολιτική Παιδικής Προστασίας της οργάνωσης (όπου απαιτείται)
5	<p>Εάν η οργάνωση διαθέτει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον τα τελευταία 2 φορολογικά έτη (2022&2023):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εάν η οργάνωση ελέγχεται από ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρεία: <ul style="list-style-type: none"> ○ Εκθέσεις ελέγχου συνοδευόμενες από τα οικονομικά στοιχεία και τις σημειώσεις επί των οικονομικών στοιχείων για τα εν λόγω φορολογικά έτη (2022&2023). • Εάν η οργάνωση δεν ελέγχεται από ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρεία: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ισοζύγιο υπογεγραμμένο από τον/-ην νόμιμο/-η εκπρόσωπο της οργάνωσης για τα εν λόγω φορολογικά έτη (2022&2023).

¹¹ Σε περίπτωση που η οργάνωση έχει ιδρυθεί μετά την 1^η Αυγούστου 2023 θα σας ζητηθεί κατά την περίοδο ελέγχου της αίτησής σας να υποβάλετε επιπλέον οικονομικά στοιχεία για την περίοδο από 1η Αυγούστου μέχρι την προθεσμία της υποβολής των αιτήσεων.

¹² Μόνο σε περίπτωση που υφίσταται εταίρος.

	<p>Εάν η οργάνωση δεν διαθέτει οικονομικά στοιχεία για το φορολογικό έτος 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για το φορολογικό έτος 2023, ισχύουν τα πιο πάνω. • Για το έτος 2024: <p>Ισοζύγιο υπογεγραμμένο από τον/-ην νόμιμο/-η εκπρόσωπο της οργάνωσης για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2024 έως 31 Ιουλίου 2024.</p>
6	Βεβαίωση υπογεγραμμένη από τον/ην νόμιμο/η εκπρόσωπο κατά πόσο η οργάνωση είναι εγγεγραμμένη στο Τμήμα Φορολογίας και Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
7	Υπεύθυνη δήλωση για ελλιπή υποστηρικτικά έγγραφα υπογεγραμμένη από τον/-ην νόμιμο/-η εκπρόσωπο της οργάνωσης σε περίπτωση που δεν μπορεί να υποβληθεί κάποιο υποστηρικτικό έγγραφο εντός της προθεσμίας.
8	Υπεύθυνη δήλωση για ελλιπή οικονομικά στοιχεία υπογεγραμμένη από τον,-ην νόμιμο,-η εκπρόσωπο της οργάνωσης, στην οποία θα αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους δεν είναι διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία.

Κατά το στάδιο της συμβασιοποίησης θα ζητηθεί από τους επιχορηγούμενους φορείς υλοποίησης έργων και τους εταίρους τους (αν υπάρχουν) να υποβάλουν πρόσθετα έγγραφα. Επιπλέον, οι επιχορηγούμενοι φορείς θα κληθούν κατά το στάδιο αυτό να υπογράψουν Υπεύθυνη δήλωση ακεραιότητας και Σύμβαση Έργου.

13. Προθεσμία Υποβολής Αιτήσεων

Οι αιτήσεις θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά **από τις 5 Ιουνίου 2024 έως τις 25 Σεπτεμβρίου 2024 (στις 17.00)** μέσω της [Πύλης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Μποδοσάκη](#).

14. Διαδικασία Επιλογής Έργων

14.1. Διοικητικός Έλεγχος και Έλεγχος Επιλεξιμότητας της Αίτησης

Κατά το πρώτο στάδιο της αξιολόγησης, θα ελεγχθούν τα **διοικητικά κριτήρια** (10.1.) και τα **κριτήρια επιλεξιμότητας** (10.2.2.) της αίτησης.

Οι οργανώσεις θα έχουν προθεσμία πέντε (5) εργάσιμων ημερών για να υποβάλουν υποστηρικτικά έγγραφα που τυχόν δεν έχουν προσκομίσει, έπειτα από υπόδειξη του **Ιδρύματος Μποδοσάκη (Ελλάδα)** ή του **Κέντρου Στήριξης ΜΚΟ (Κυπριακή Δημοκρατία)**. Τα υποστηρικτικά έγγραφα περιλαμβάνουν οικονομικά και νομικά έγγραφα, την Υπεύθυνη Δήλωση ακεραιότητας και την Πολιτική Παιδικής Προστασίας (για έργα που οι δράσεις τους έχουν άμεση επαφή με παιδιά).

Ο προϋπολογισμός του έργου δεν θεωρείται υποστηρικτικό έγγραφο, αλλά βασικό έγγραφο και ως εκ τούτου, σε περίπτωση που δεν υποβληθεί εξ αρχής, οι οργανώσεις θα απορρίπτονται αυτομάτως και δεν θα έχουν την προθεσμία των πέντε (5) εργάσιμων ημερών.

Οι οργανώσεις των οποίων οι αιτήσεις απορρίπτονται λόγω μη συμμόρφωσης **με τα διοικητικά κριτήρια και τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης**, θα ενημερώνονται μέσω e-mail και θα έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν ένσταση εντός προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ενημέρωσή τους. Το δικαίωμα ένστασης ασκείται μόνο μία φορά σε αυτό το στάδιο. Η ένσταση πρέπει να τεκμηριώνεται πλήρως και να υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω e-mail στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που υπάρχει στην ενότητα Στοιχεία

Επικοινωνίας το αργότερο μέχρι τις 17:00' ώρα Ελλάδος, της 5^{ης} και τελευταίας ημέρας της προθεσμίας.

Οι ενστάσεις θα εξετάζονται από την Επιτροπή Ενστάσεων και οι οργανώσεις θα ενημερώνονται για την απόφασή της εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της ένστασης. Η απόφαση που αφορά την ένσταση είναι αμετάκλητη.

14.2. Αξιολόγηση Αιτήσεων και Έλεγχος Επιλεξιμότητας του Υποψήφιου Φορέα Υλοποίησης και του Εταίρου (αν υπάρχει)

Κατά το δεύτερο στάδιο της αξιολόγησης, οι αιτήσεις που πληρούν τα διοικητικά κριτήρια και τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης θα βαθμολογούνται από δυο (2) αμερόληπτες/-ους αξιολογήτριες/-ητές που θα έχουν οριστεί από το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ. Τουλάχιστον μία/ένας θα είναι ανεξάρτητη/-ος (εξωτερική/-ός) από το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ και θα έχει επιλεγεί μέσα από διαδικασία ανοιχτής πρόσκλησης. Οι αξιολογήτριες/-ητές θα υποχρεούνται να υπογράψουν μία δήλωση μη σύγκρουσης συμφερόντων σε σχέση με τις οργανώσεις, τις αιτήσεις των οποίων θα κληθούν να αξιολογήσουν.

Οι αξιολογήτριες/-ητές θα αξιολογήσουν ξεχωριστά και ανεξάρτητα την αίτηση έργου σύμφωνα με τα Κριτήρια Αξιολόγησης που ορίζονται παρακάτω. Για την αξιολόγηση της αίτησης λαμβάνεται υπόψιν ο μέσος όρος βαθμολογίας των δύο αξιολογήσεων. Για την περαιτέρω εξέταση της αίτησης, απαιτείται ο ελάχιστος μέσος όρος βαθμολογίας της αίτησης να είναι 60 βαθμοί.

Εάν η διαφορά μεταξύ των βαθμολογιών είναι μεγαλύτερη από το 30%, η αίτηση θα αξιολογείται και από τρίτη/-ο αξιολογήτρια/-ητή η/ο οποία/-ος θα οριστεί από το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ και θα είναι ανεξάρτητη/-ος από τους δυο φορείς.

Σε τέτοια περίπτωση, ο μέσος όρος των δύο εγγύτερων βαθμολογιών θα αποτελεί τον τελικό μέσο όρο βαθμολογίας και θα λαμβάνεται υπ' όψιν για την κατάταξη της αίτησης. Οι αιτήσεις που θα συγκεντρώνουν ελάχιστη βαθμολογία 60 βαθμών θα κατατάσσονται σύμφωνα με τη βαθμολογία τους, χωρίς καμία αλλαγή στη σειρά κατάταξης.

Οι επικρατέστερες στη σειρά κατάταξης αιτήσεις και ένα τουλάχιστον επιπλέον 10% των επικρατέστερων στη σειρά κατάταξης αιτήσεων θα ελεγχθούν κατά το **τρίτο στάδιο** της διαδικασίας αξιολόγησης για **τη νομική επιλεξιμότητα των υποψηφίων φορέων υλοποίησης και των εταίρων όπως αυτή περιγράφεται στην ενότητα 10.2.1.**

Οι οργανώσεις των οποίων οι αιτήσεις θα απορρίπτονται λόγω μη συμμόρφωσης με τα κριτήρια νομικής επιλεξιμότητας του υποψηφίου φορέα υλοποίησης και του εταίρου (αν υπάρχει), θα ενημερωθούν μέσω e-mail και θα έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν ένσταση εντός προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ενημέρωσή τους. Το δικαίωμα ένστασης ασκείται μόνο μία φορά σε αυτό το στάδιο.

Η ένσταση πρέπει να τεκμηριώνεται πλήρως και να υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω e-mail στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που βρίσκεται στην ενότητα Στοιχεία Επικοινωνίας το αργότερο μέχρι τις 17:00' ώρα Ελλάδος, της 5^{ης} και τελευταίας ημέρας της προθεσμίας.

Οι ενστάσεις θα εξετάζονται από την Επιτροπή Ενστάσεων και οι υποψήφιοι οργανώσεις θα ενημερώνονται για την απόφασή της εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της ένστασης. Η απόφαση που αφορά την ένσταση είναι αμετάκλητη.

14.3. Κριτήρια Αξιολόγησης

Τα κριτήρια αξιολόγησης της αίτησης και η μέγιστη βαθμολογία ανά κριτήριο είναι τα παρακάτω:

Κριτήρια Αξιολόγησης	Μέγιστη Βαθμολογία
<p>1. Ικανότητα και συνάφεια του υποψηφίου φορέας υλοποίησης και του εταίρου (αν υπάρχει συνεργασία)</p> <ul style="list-style-type: none"> Χρηματοοικονομική Ικανότητα Οργανωτική Ικανότητα & Τεχνογνωσία Αποδεδειγμένη Σχετική Εμπειρία Συμμόρφωση με τις Αξίες και τα Δικαιώματα της Ε.Ε. Ποιότητα Πολιτικής Παιδικής Προστασίας (όπου απαιτείται) 	20
<p>2. Συνάφεια και αιτιολόγηση των δράσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι περιγραφόμενοι σκοποί, στόχοι, δράσεις, παραδοτέα και αποτελέσματα της προτεινόμενης δράσης είναι συναφή με τους στόχους και τις προτεραιότητες της Ανοιχτής Πρόσκλησης και της κάθε θεματικής. Η προτεινόμενη δράση αιτιολογείται πλήρως ως αναγκαία και επωφελής για τις προτεινόμενες ομάδες-στόχους. 	20
<p>3. Ποιότητα, αντίκτυπος και βιωσιμότητα των προτεινόμενων δράσεων – λαμβάνοντας υπόψιν την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση των ίσων ευκαιριών</p>	20
<p>4. Υποψήφιος φορέας υλοποίησης ή/και εταίρος είναι οργανώσεις βάσης (grassroots)¹³, μικρές¹⁴ οργανώσεις ή οργανώσεις σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές¹⁵</p>	10
<p>5. Συμπράξεις και συνεργασίες</p>	10

¹³ Μία οργάνωση βάσης (grassroots) για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση που δημιουργείται και λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο, συνήθως με πρωτοβουλία μελών της κοινότητας που είναι ευαισθητοποιημένα για έναν συγκεκριμένο σκοπό ή ζήτημα, όπως η φτώχεια, η εκπαίδευση, η υγεία, το περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι οργανώσεις αυτές συχνά εργάζονται για την αντιμετώπιση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων στις ίδιες τους τις κοινότητες, χωρίς την επιρροή ή την υποστήριξη μεγαλύτερων οργανισμών ή κυβερνήσεων. Συνήθως συγκροτούνται από εθελοντές/ντριες που επηρεάζονται άμεσα από τα ζητήματα που επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν και βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στη συμμετοχή και την υποστήριξη της κοινότητας για την επίτευξη των στόχων τους. Συχνά χρησιμοποιούν στρατηγικές κινητοποίησης και ενδυνάμωσης της κοινότητας για να επιφέρουν αλλαγές και για να ευαισθητοποιήσουν τη κοινή γνώμη μέσω της συνηγορίας και της δημόσιας εκπαίδευσης.

¹⁴ Μία μικρή ΟΚοιΠ για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος είναι μια ΟΚοιΠ με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο από €40.000.

¹⁵ Για τους σκοπούς του παρόντος προγράμματος, στην Ελλάδα όλες οι περιοχές θεωρούνται ως αγροτικές ή / και απομακρυσμένες εκτός από τις ακόλουθες: Όλοι οι δήμοι του νομού Αττικής (εκτός των νήσων) και όλοι οι δήμοι του νομού Θεσσαλονίκης.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, όλες οι περιοχές θεωρούνται ως αγροτικές ή / και απομακρυσμένες, εκτός από τους δήμους των πόλεων της Λευκωσίας, της Λάρνακας και της Λεμεσού.

6. Σχέση κόστους - απόδοσης (με βάση τον υποβληθέντα προϋπολογισμό του έργου)	20
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	100

14.4. Τελική Επιλογή Έργων

Η Επιτροπή Επιλογής θα εξετάσει τη λίστα κατάταξης των αιτήσεων βάσει της βαθμολογίας λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια των αξιολογητών/τριών. Η Επιτροπή ενδέχεται να τροποποιήσει την κατάταξη των αιτήσεων μόνο σε αιτιολογημένες περιπτώσεις, εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος καθώς και να κάνει προσαρμογές στους προϋπολογισμούς των εγκεκριμένων έργων, μόνο εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο, σε περιπτώσεις μη επιλέξιμων δράσεων/δαπανών ή/και υπερκοστολογημένων δράσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, το Ίδρυμα Μποδοσάκη/Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ ενδέχεται να ζητήσει από τις οργανώσεις σχετικές διευκρινίσεις. Η Επιτροπή Επιλογής θα διασφαλίσει ότι τουλάχιστον το 70% των επιλεγμένων έργων που αφορούν την **1^η θεματική/αποτέλεσμα** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας» θα έχουν ως **κύρια ομάδα-στόχο τις γυναίκες** και ότι τουλάχιστον το 20% των επιχορηγούμενων έργων θα αφορούν την **2^η θεματική/αποτέλεσμα** «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Παιδιών».

Η απόφαση της Επιτροπής Επιλογής είναι οριστική και αμετάκλητη. Η τελική απόφαση θα ανακοινωθεί απευθείας στις οργανώσεις και τα εγκεκριμένα έργα θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του Προγράμματος σε διάστημα τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων.

Οι οργανώσεις θα έχουν δικαίωμα να ζητήσουν ανατροφοδότηση σχετικά με τις αιτήσεις τους, κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης.

14.5. Συμβάσεις Επιχορήγησης Έργων

Για κάθε εγκεκριμένο έργο θα συνάπτεται σύμβαση επιχορήγησης έργου μεταξύ του Ιδρύματος Μποδοσάκη και του φορέα υλοποίησης έργου (για έργα που υλοποιούνται στην Ελλάδα), στην οποία θα συνυπογράφει ως εκ τρίτου συμβαλλόμενος ο τυχόν εταίρος του φορέα υλοποίησης, και μεταξύ του Κέντρου Στήριξης ΜΚΟ (NGO SC) και του φορέα υλοποίησης έργου (για έργα που υλοποιούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία), η οποία θα περιλαμβάνει τους όρους και τις προϋποθέσεις επιχορήγησης καθώς και τον ρόλο και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών.

Η σύμβαση θα περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον, διατάξεις που διασφαλίζουν την εφαρμογή των ακόλουθων κανόνων και υποχρεώσεων: αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, υποχρέωση τήρησης της εμπιστευτικότητας και ασφάλειας, σεβασμός της δεοντολογίας και των αξιών της Ε.Ε., προβολή της χρηματοδότησης της Ε.Ε., παραχώρηση δικαιωμάτων χρήσης του ιστορικού και των αποτελεσμάτων των έργων από τους φορείς και τους τυχόν εταίρους τους στους χρηματοδότες και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπλήρωση των υποχρεώσεων για την παροχή ενημέρωσης, ειδικοί κανόνες για την εκτέλεση των έργων, ενημέρωση και τήρηση αρχείων, καθώς και άσκηση των δικαιωμάτων των φορέων (όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών (ΓΔ JUST), η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) κ.λπ.) έναντι των επιχορηγούμενων φορέων σε περίπτωση ελέγχων, αξιολογήσεων, λογιστικών ελέγχων και ερευνών.

Η σύμβαση για κάθε έργο που υλοποιείται στην Ελλάδα θα υπογράφεται ηλεκτρονικά (απλή ηλεκτρονική υπογραφή), μέσω της εφαρμογής DocuSign.

Η σύμβαση για τα έργα που υλοποιούνται στην Κύπρο δύναται να υπογράφονται ιδιοχειρώς ή ηλεκτρονικά [με τη χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών που παρέχονται από εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης στην Κυπριακή Δημοκρατία ή μέσω της ανταλλαγής ομοίων, κατά περιεχόμενο εκδόσεων της σύμβασης σε Μορφότυπο Φορητού Εγγράφου (PDF)].

15. Παρακολούθηση Έργων

Η παρακολούθηση των έργων αφορά αποκλειστικά το φυσικό αντικείμενο και περιλαμβάνει την αξιολόγηση ρίσκου, των εκθέσεων προόδου καθώς και επιτόπιες, διαδικτυακές ή τηλεφωνικές συναντήσεις με τις επιχορηγούμενες οργανώσεις για την επαλήθευση της υλοποίησης των έργων τους.

Δεν προβλέπεται παρακολούθηση και έλεγχος για το οικονομικό αντικείμενο των έργων.

15.1. Εκθέσεις προόδου έργου

Κάθε φορέας υλοποίησης θα πρέπει να υποβάλλει τουλάχιστον μια ενδιάμεση έκθεση προόδου κατά την περίοδο της υλοποίησης του έργου και μια τελική έκθεση εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του έργου, όπως αυτή θα ορίζεται στη Σύμβαση Έργου. Ωστόσο, βάσει της προόδου του έργου ενδέχεται να κριθεί αναγκαίο ο φορέας υλοποίησης να υποβάλει επιπλέον ενδιάμεση έκθεση προόδου.

Η έκθεση θα πρέπει να περιγράφει λεπτομερώς την εξέλιξη ή την ολοκλήρωση των συμφωνηθέντων δράσεων του έργου.

Οι επιχορηγούμενες οργανώσεις δεν έχουν συμβατική υποχρέωση υποβολής οικονομικών αναφορών και στοιχείων για το έργο, έχουν όμως υποχρέωση να τηρούν τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, όπως ορίζονται στην Ενότητα 11. Επίσης θα πρέπει να τηρούν όλα τα νόμιμα δικαιολογητικά και ισοδύναμα οικονομικά έγγραφα που σχετίζονται με το κόστος του έργου και να συμμορφώνονται με όσα ορίζονται από την Ελληνική ή την Κυπριακή νομοθεσία.

16. Πληρωμές

Η αναμενόμενη ροή των πληρωμών θα έχει τη μορφή προκαταβολής 50%, ενδιάμεσης/ων πληρωμής/ων έως 40% και τελικής πληρωμής.

Προκαταβολή προς τους Φορείς Υλοποίησης.

Το ύψος της προκαταβολής ανέρχεται στο 50% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, θα καθορίζεται στη σύμβαση επιχορήγησης και θα καταβάλλεται εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την τελική υπογραφή της σύμβασης ή από την ημερομηνία έναρξης του έργου.

Ενδιάμεση/ες Πληρωμή/ες προς τους Φορείς Υλοποίησης.

Το συνολικό ποσό της/ων ενδιάμεσης/ων πληρωμής/ων δεν θα ξεπερνά το 40% της εγκεκριμένης επιχορήγησης και θα υπολογίζεται βάσει της αξιολόγησης της/των

ενδιάμεσης/ων έκθεσης/ων προόδου, της εκτίμησης ρίσκου και της επίτευξης των αποτελεσμάτων του έργου. Σε περιπτώσεις που κριθεί αναγκαίο, ο φορέας υλοποίησης έργου μπορεί να υποβάλει επιπλέον ενδιάμεση έκθεση προόδου. Σε αυτή την περίπτωση το ποσοστό πληρωμής (έως 40%) θα χωρίζεται ανάλογα.

Η/οι ενδιάμεση/ες πληρωμή/ες καταβάλλονται εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έγκρισης της/των αντίστοιχης/ων ενδιάμεσης έκθεσης προόδου.

Τελική Πληρωμή προς τους Φορείς Υλοποίησης

Η τελική πληρωμή θα υπολογίζεται από την τελική αξιολόγηση της ολοκλήρωσης του έργου βάσει της επίτευξης των αποτελεσμάτων και των παραδοτέων του έργου τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά. Η τελική πληρωμή θα καταβάλλεται εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έγκρισης της τελικής έκθεσης αναφοράς φυσικού αντικείμενου του έργου.

Το σύνολο των πληρωμών δεν μπορεί να υπερβαίνει τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του έργου, μπορεί όμως να είναι μικρότερο εάν δεν επιτευχθούν οι στόχοι και δεν ολοκληρωθούν οι δράσεις και τα παραδοτέα του έργου. Σε αυτές τις περιπτώσεις η ομάδα διαχείρισης του Προγράμματος θα εκτιμήσει σε τι ποσοστό το έργο έχει ολοκληρωθεί όπως είχε προβλεφθεί στη σύμβαση επιχορήγησης. Βάσει του ποσοστού ολοκλήρωσης θα υπολογιστεί και το τελικό ποσό πληρωμής. Εφόσον από την τελική αξιολόγηση διαπιστωθεί ότι ο επιχορηγούμενος φορέας υλοποίησης έργου έχει λάβει μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με το ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό υλοποίησης του έργου θα πρέπει να επιστρέψει το αντίστοιχο ποσό εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έγκρισης της τελικής έκθεσης αναφοράς φυσικού αντικείμενου του έργου.

17. Παρατυπίες και Κίνδυνοι

Το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (NGO SC) εφαρμόζουν πολιτική μηδενικής ανοχής στη διαφθορά και την κακοδιαχείριση. Έχει διαμορφωθεί ένα πλήρες σύστημα πρόληψης, περιορισμού, εντοπισμού, υποβολής αναφορών και αποκατάστασης των παρατυπιών. Η πρόληψη και η ανίχνευση των παρατυπιών επιτυγχάνεται μέσω της εποπτείας των έργων και της υποβολής εκθέσεων αναφοράς. Σύμφωνα επίσης με τη σύμβαση επιχορήγησης του έργου, οι δικαιούχοι της επιχορήγησης θα καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων τυχόν παρατυπιών. Υπόνοιες για παρατυπίες καθώς και πραγματικές περιπτώσεις παρατυπιών και κινδύνων εντοπίζονται, ενδεικτικά, όταν ισχύει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες παραμέτρους: Αφορούν ισχυρισμούς για μία πράξη ή παράλειψη που συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο της Ελλάδας/Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως διαφθορά, απάτη, δωροδοκία ή υπεξαίρεση, ή υποδηλώνουν την ύπαρξη σοβαρής κακοδιαχείρισης που επηρεάζει την αξιοποίηση της επιχορήγησης στην υλοποίηση του έργου, ή αποτελούν άμεση απειλή για την επιτυχημένη ολοκλήρωση οποιουδήποτε έργου λόγω των ποσών που αναλογούν στο συνολικό κόστος του έργου, της σοβαρότητάς τους ή οποιουδήποτε άλλου λόγου.

Άλλα είδη κινδύνων περιλαμβάνουν τη σύγκρουση συμφερόντων, την αδυναμία υλοποίησης του έργου και τους κινδύνους ζημίας της υπόληψης - φήμης.

18. Μηχανισμός Καταγγελιών - Παραπόνων

Όλα τα παράπονα που σχετίζονται με την υλοποίηση του προγράμματος PREVENT, θα πρέπει να απευθύνονται και να διεκπεραιώνονται από την **Επιτροπή Καταγγελιών** του προγράμματος.

Η Επιτροπή Καταγγελιών είναι υπεύθυνη για την επεξεργασία και την έκδοση αποφάσεων σχετικά με καταγγελίες για πιθανή μη συμμόρφωση με τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης σε σχέση με την υλοποίηση του προγράμματος.

Η Επιτροπή Καταγγελιών εξετάζει τις καταγγελίες που λαμβάνει είτε απευθείας μέσω του ειδικού e-mail cerv-complaints@bodossaki.gr είτε έμμεσα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών (ΓΔ JUST).

Η Επιτροπή Καταγγελιών λαμβάνει απόφαση εντός τριάντα (30) ημερών, μετά την υποβολή της καταγγελίας.

Για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, σε περιπτώσεις απάτης δίνεται η δυνατότητα υποβολής καταγγελιών στην Ευρωπαϊκή υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF) [μέσω της ιστοσελίδας του προγράμματος](#). Περισσότερες πληροφορίες για την υποβολή καταγγελιών μέσω OLAF μπορείτε να βρείτε [εδώ](#).

19. Στοιχεία Επικοινωνίας

Ερωτήσεις σχετικές με την Ανοιχτή Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος του προγράμματος μπορούν να σταλούν το αργότερο δέκα (10) εργάσιμες ημέρες πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων στις παρακάτω διευθύνσεις αναφέροντας στο θέμα του email την θεματική στο πλαίσιο της οποίας υποβάλετε την αίτηση. Το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (NGO SC) δεν υποχρεούνται να απαντήσουν σε διευκρινιστικές ερωτήσεις που θα δεχτούν μετά από την παραπάνω προθεσμία.

- helpdesk@bodossaki.gr (για οργανώσεις στην Ελλάδα)
- helpdesk@ngo-sc.org (για οργανώσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία)

Οι απαντήσεις θα αναρτώνται στο έντυπο «Συχνές Ερωτήσεις» στην ιστοσελίδα του προγράμματος. Δεν θα δοθούν ατομικές απαντήσεις. Συνεπώς, οι οργανώσεις προτρέπονται να συμβουλευούνται την ιστοσελίδα τακτικά.

Ερωτήσεις σχετικές με την συμπλήρωση της αίτησης μπορούν να υποβληθούν μέσω της Πύλης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Μποδοσάκη στη σχετική ενότητα «Επικοινωνία με εκπρόσωπο του Προγράμματος», αφού πρώτα η οργάνωση έχει δημιουργήσει λογαριασμό (account) στην Πύλη.

20. Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Σχετικά με την πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων που εφαρμόζεται στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος, παρακαλώ δείτε τη γενική πολιτική – ενημέρωση του Ιδρύματος Μποδοσάκη [εδώ](#) καθώς και την ειδική ενημέρωση για την πολιτική που εφαρμόζουν το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το NGO Support Centre [εδώ](#).

Παράρτημα 1 – Έξοδα Ταξιδιών

Για Ελλάδα

Ως ταξίδια, νοούνται οι μετακινήσεις όπου ο προορισμός βρίσκεται εκτός της έδρας της Περιφερειακής Ενότητας (πρώην Νομός) όπου εδρεύει ο φορέας υλοποίησης ή ο εταίρος του. Μετακινήσεις εντός της Περιφερειακής Ενότητας (πρώην Νομός) της έδρας του φορέα υλοποίησης ή του εταίρου δεν εμπίπτουν στα έξοδα ταξιδιών αλλά αντιμετωπίζονται ως τοπικές μετακινήσεις και οι εν λόγω δαπάνες θεωρούνται επιλέξιμες εφόσον έχουν αναλυτικά περιγράψει και διακριτά προϋπολογιστεί.

Τα παραπάνω δεν ισχύουν για την Περιφέρεια Αττικής όπου αν ο φορέας υλοποίησης ή ο εταίρος του εδρεύει εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας, μετακίνηση εντός των εντασσόμενων του Περιφερειακών Ενοτήτων θα λογίζονται ως τοπικές μετακινήσεις.

Βασικές οδηγίες

Ο προϋπολογισμός του κόστους ταξιδιών αποτελείται από τις παρακάτω κατηγορίες δαπανών που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων και ολοκλήρωση των δράσεων των πακέτων εργασίας του έργου. Για την σύνταξη του προϋπολογισμού θα δηλώνονται αναλυτικά ο αριθμός των ατόμων και των ημερών για το κάθε ταξίδι.

Οι δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν, ανά άτομο και είδος δαπάνης, τα ανώτατα όρια κάλυψης που ορίζονται από την απόφαση C(2023) 4928 της 26ης Ιουλίου 2023¹⁶ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις οδηγίες για τις δαπάνες εντός Ελλάδος όπως καταγράφονται σε αυτό το παράρτημα (Παράρτημα 1).

Δαπάνες Αεροπορικών / Σιδηροδρομικών Ταξιδιών

Το κόστος ταξιδιού για αεροπορικά, σιδηροδρομικά και συνδυασμένα αεροπορικά/σιδηροδρομικά ταξίδια εντός των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να υπολογίζεται με βάση την απόφαση C(2023) 4928 της 26ης Ιουλίου 2023¹ της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως εξής:

Distance band (in km) ²	Amount per return trip in EUR
400-600	245
601-800	261
801-1200	276
1201-1600	288
1601-2000	369
2001-2500	429
2501-3500	541
3501-4500	659
4501-6000	796
6001-7500	900
7501-10000	1 201
10001-max	1 376

Όλες οι αποστάσεις πρέπει να υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τον υπολογιστή σιδηροδρόμων / πτήσεων στον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://ec.europa.eu/info/calculate-unit-costs-eligible-travel-costs_en

¹⁶ https://www.eacea.ec.europa.eu/system/files/2023-09/unit-cost-decision-travel_en.pdf

Τα έξοδα μετακίνησης περιλαμβάνουν τη χιλιομετρική αποζημίωση. Οι χερσαίες μετακινήσεις στην Ελληνική Επικράτεια, με αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, πρέπει να υπολογίζονται με βάση την απόσταση μεταξύ του σημείου αναχώρησης και του σημείου άφιξης (σε χιλιόμετρα) με καθορισμένο συντελεστή €0,25 (ευρώ). Για παράδειγμα:

Διαδρομή	Χλμ. από και προς	Φόρμουλα υπολογισμού	Ποσό
Αθήνα – Πάτρα	422 km	€0,25 * 422	€105,50

Δαπάνες Διαμονής (Accommodation) και Ημερήσιας Αποζημίωσης (Subsistence)

Οι δαπάνες διαμονής περιλαμβάνουν το κόστος διαμονής σε ξενοδοχείο ή κατάλυμα στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού. Η ημερήσια αποζημίωση περιλαμβάνει το κόστος διατροφής και το κόστος τοπικών μετακινήσεων (π.χ. εισιτήριο λεωφορείου).

Το ημερήσιο κόστος διαμονής και ημερήσιας αποζημίωσης στην Ελλάδα τίθενται στο προκαθορισμένο ποσό που έχει τεθεί με βάση την απόφαση C(2023) 4928 της 26ης Ιουλίου 2023 της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως εξής:

Country	Accommodation - Amount in EUR per night	Subsistence - Daily Rate in EUR
Greece	107	82

Για τους συντελεστές δαπανών διαμονής και ημερήσιας αποζημίωσης των άλλων κρατών μελών της Ένωσης, συμβουλευτείτε τη σελίδα 13 της απόφασης C4928.

Για Κυπριακή Δημοκρατία

Βασικές Οδηγίες

Ο προϋπολογισμός του κόστους ταξιδιών αποτελείται από τις παρακάτω κατηγορίες δαπανών που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων και ολοκλήρωση των δράσεων των πακέτων εργασίας του έργου. Για την σύνταξη του προϋπολογισμού θα δηλώνονται αναλυτικά ο αριθμός των ατόμων και των ημερών για το κάθε ταξίδι.

Οι δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν, ανά άτομο και είδος δαπάνης, τα ανώτατα όρια κάλυψης που ορίζονται από την απόφαση C(2023) 4928 της 26ης Ιουλίου 2023¹⁷ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις οδηγίες για τις δαπάνες εντός Κυπριακής Δημοκρατίας όπως καταγράφονται σε αυτό το παράρτημα.

Δαπάνες Αεροπορικών / Σιδηροδρομικών Ταξιδιών

Το κόστος ταξιδιού για αεροπορικά, σιδηροδρομικά και συνδυασμένα αεροπορικά/σιδηροδρομικά ταξίδια εντός των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να υπολογίζεται με βάση την απόφαση C(2023) 4928 της 26ης Ιουλίου 2023¹⁸ της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως εξής:

¹⁷https://www.eacea.ec.europa.eu/system/files/2023-09/unit-cost-decision-travel_en.pdf

¹⁸https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-travel_en.pdf

Distance band (in km) ²	Amount per return trip in EUR
400-600	245
601-800	261
801-1200	276
1201-1600	288
1601-2000	369
2001-2500	429
2501-3500	541
3501-4500	659
4501-6000	796
6001-7500	900
7501-10000	1 201
10001-max	1 376

Όλες οι αποστάσεις πρέπει να υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τον υπολογιστή σιδηροδρόμων / πτήσεων στον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://ec.europa.eu/info/calculate-unit-costs-eligible-travel-costs_en

Δαπάνες Μετακίνησης

Τα έξοδα μετακίνησης περιλαμβάνουν τη χιλιομετρική αποζημίωση. Οι χερσαίες μετακινήσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία, με αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, πρέπει να υπολογίζονται με βάση την απόσταση μεταξύ του σημείου αναχώρησης και του σημείου άφιξης (σε χιλιόμετρα) με καθορισμένο συντελεστή €0,36 (ευρώ) ανά χιλιόμετρο. Για παράδειγμα:

Διαδρομή	Χλμ. από και προς	Φόρμουλα Υπολογισμού	Ποσό
Λευκωσία - Λεμεσός	90 km	€0,36 * 90 km	€32

Δαπάνες Διαμονής (Accommodation) και Ημερήσιας Αποζημίωσης (Subsistence)

Οι δαπάνες διαμονής περιλαμβάνουν το κόστος διαμονής σε ξενοδοχείο ή κατάλυμα στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού. Η ημερήσια αποζημίωση περιλαμβάνει το κόστος διατροφής και το κόστος τοπικών μετακινήσεων.

Το ημερήσιο κόστος διαμονής και ημερήσιας αποζημίωσης στην Κυπριακή Δημοκρατία τίθενται στο προκαθορισμένο ποσό που έχει τεθεί με βάση την απόφαση C(2023) 4928 της 26ης Ιουλίου 2023 της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως εξής:

Country	Accommodation - Amount in EUR per night	Subsistence - Daily Rate in EUR
Cyprus	120	88

Για τους συντελεστές δαπανών διαμονής και ημερήσιας αποζημίωσης των άλλων κρατών μελών της Ένωσης, συμβουλευτείτε τη σελίδα 13 της απόφασης C(2023) 4928 .

Νόμιμα Σημεία Εισόδου

Τα νόμιμα σημεία εισόδου στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι τα αεροδρόμια της Λάρνακας και της Πάφου και τα λιμάνια της Λάρνακας, της Λεμεσού, του Λατσιού και της Πάφου, τα οποία βρίσκονται σε περιοχές υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η είσοδος στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω οποιουδήποτε άλλου λιμένα ή αεροδρομίου στο οποίο η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο είναι παράνομη.

Περισσότερες οδηγίες για την είσοδο στην Κυπριακή Δημοκρατία στον ακόλουθο σύνδεσμο:
http://www.mfa.gov.cy/mfa/highcom/highcom_pretoria.nsf/page25_en/page25_en?OpenDocument

Παράρτημα 2 - Ποσοστά Απόσβεσης σε Δαπάνες Αγοράς Εξοπλισμού (Για Κυπριακή Δημοκρατία)

Λοιπές δαπάνες - κόστος της απόσβεσης εξοπλισμού (ολόκληρο ή αναλογικό) που απαιτείται για την υλοποίηση του έργου.

Οι δαπάνες αγοράς εξοπλισμού, υποδομών ή άλλων περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του έργου **πρέπει να δηλώνονται ως δαπάνες απόσβεσης**, και να υπολογίζονται με βάση τις δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί και αποσβεσθεί σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και τις συνήθεις λογιστικές πρακτικές του φορέα υλοποίησης.

Επιλέξιμο θεωρείται μόνο το τμήμα της απόσβεσης που αντιστοιχεί στη διάρκεια υλοποίησης του έργου και στο ποσοστό πραγματικής χρήσης για τους σκοπούς του έργου.

Για προτάσεις που υποβάλλονται στην Κυπριακή Δημοκρατία, ο υπολογισμός του ποσοστού απόσβεσης εξοπλισμού στο Έντυπο Προϋπολογισμού πρέπει να γίνεται χρησιμοποιώντας τους ετήσιους συντελεστές για κεφαλαιουχικές εκπτώσεις γνωστές ως εκπτώσεις για ετήσια φθορά (όπως έχουν εγκριθεί από τις Κυπριακές Φορολογικές Αρχές), που υπολογίζονται στο κόστος αγοράς στοιχείων πάγιου ενεργητικού ως εξής:

Κτίρια	%
Εμπορικά κτίρια και διαμερίσματα.	3
Βιομηχανικά, γεωργικά και ξενοδοχειακά κτίρια.	4
Μηχανήματα και εγκαταστάσεις	%
Μηχανήματα.	10
Έπιπλα και σκεύη.	10
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και λειτουργικά προγράμματα.	20
Λογισμικά προγράμματα.	33 1/3
Λογισμικά προγράμματα μέχρι €1.708 κόστος.	100
Εμπορικά οχήματα.	20
Εργαλεία.	33 1/3
Διατρήσεις.	10
Γεωργικά μηχανήματα.	15
Πλοία	%
Καινούργια εμπορικά.	8
Καινούργια επιβατικά.	6
Ιστιοφόρα σκάφη.	4 1/2
Μηχανές καθέλκυσης πλοίων.	12 1/2
Μεταχειρισμένα σκάφη.	ωφέλιμη ζωή

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.